

The

Nonconformist

The Nonconformist

Tutkielma ajan
visualisoimisesta
kalenterikontekstissa

Opinnäytetyö
Lahden ammattikorkeakoulu
Muotoilu- ja taideinstituutti
Viestinnän koulutusohjelma
Graafinen suunnittelu
Syksy 2015
Marina Vesikko

2

3

0

0

The shape of
things to come

Opinnäytetyössäni tutkin ajan visualisointia ja sen vaikutusta tapaamme hahmottaa aikaa. Opinnäytetyöni visuaalinen osa on perinteisen kalenterin konventioilla leikittelevä, paperi-installaatioista ja printeistä koostuva kokeellinen kalenterikokoinaisuus. Kirjallisessa osassa käsittelen kalenterin historiaa ja funktiota sekä aikakäsitystä ja aikaan liittyviä teemoja laajemmin. Kerron myös työprosessin eri vaiheista sekä ajatuksistani eri kokeilujen taustalla. Opinnäytetyöni on siis *tutkielma ajan visualisoimisen mahdollisuuksista kalenterikontekstissa*.

Avainsanat: Kalenteri, aika, visuaalinen viestintä, tutkielma

In my graduation project I explore how time is visualized and how it affects our perception of time. The visual part of my project is an experimental calendar ensemble which consists of paper installations and prints. It questions and plays with the conventions of traditional calendars. In the written part I address the history and function of calendars, as well as time perception and time-related themes in general. I also tell about my working process and my thoughts behind the experiments. My graduation project is *a study on the possibilities of time visualization in a calendar context*.

Keywords: Calendar, time, visual communication, study

Tiivistelmä / Abstract		3.3 Symmetria, rytmi ja lukutapa	42
1 Johdanto		4 Tekoprosessi	
1.1 Aiheen valinta	12	4.1 Vaikutteet ja inspiraationlähteet	48
1.2 Tavoitteet ja haasteet	15	4.2 Haastattelumateriaali	54
2 Taustatutkimus		4.3 Työvaiheet konseptoinnista toteutukseen	57
2.1 Kalenterin funktiot ja historiaa	22	5 Lopullinen produkti	
2.2 Aikakäsitys eri tieteenaloilla	26	5.1 Kalenteri esineenä	72
2.3 Aikakäsitys eri kulttuureissa	29	6 Lopuksi	
2.4 Kielen merkitys	32	6.1 Itsearviointi	80
3 Ajan visualisoimisen konventiot		6.2 Kalenterin tulevaisuus	82
3.1 Formaatti ja materiaali	38	7 Lähteet	88
3.2 Muoto ja sisältö	40	Liitteet	

1

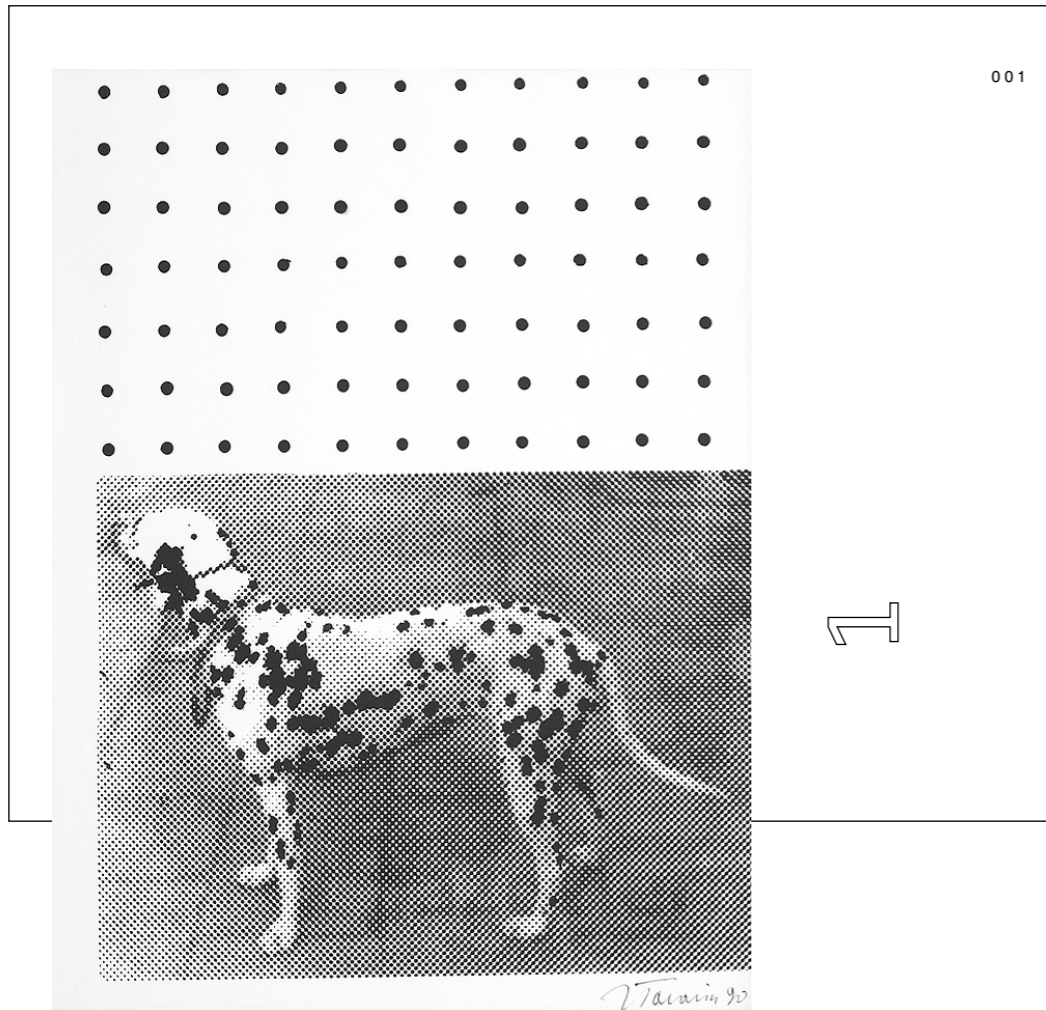
J o h d a n t o

1.1 Aiheen valinta

1.2 Tavoitteet ja haasteet

We construct the experience of time in our minds, so it follows that we are able to change the elements we find troubling – whether it's trying to stop the years racing past, or speeding up time when we're stuck in a queue. Time perception matters because it is the experience of time that roots us in our mental reality. Time is not only the way we organize life, but the way we experience it.

1.1 Aiheen valinta

Alunperin aihevalintani taustalla oli parin vuoden takainen oma kokemukseni kiireestä ja ajan hupenemisesta. Koin, että kalentereilla oli suuri rooli tässä, sillä ilman ajanhallintajärjestelmiä näköpiirissä ahdistuksellani oli tapana lieventyä edes hieman. Oman taskukalenterini viikkoaukeamat tuntuivat rakenteeltaan turhan ahtailta ja rajoittavilta, ja seinäkalenterin lineaarisesti etenevästä taulukosta oli liiankin helppoa nähdä, kuinka päivät vain valuivat ohi.

Samoihin aikoihin satuin keskustelemaan ajasta ja sen hahmottamisesta eri ystäväni kanssa ja huomasin, etten ollut ajatus-teni kanssa yksin. Monet kertoivat kokevansa, ettei klassinen kalenterimalli istunut täysin yhteen heidän oman ajanhahmotustapansa kanssa. Yksi kertoi näkevänsä vuoden ikään kuin litteänä kolikkona, toinen taas viikonpäivät värillisinä "tiloina", joiden sisällä hän itse oli, kolmas puolestaan selitti näkevänsä päässään tietyt kuukaudet kulmikkaina ja toiset pyöreinä. Luokassa kanssaopiskelija kommentoi taskukalenteria, jossa päivät olivat allekkain: "En itse voisi hankkia tätä kalenteria, sillä näen omassa päässäni päivät nimenomaan vierekkäin."

Olin myös lukenut lehdessä mielikuvaharjoituksesta, jonka tarkoituksena oli "venyttää" aikaa kuvittelemalla esimerkiksi perjantaina hämmöittävä deadline ensin kadun toisella puolella olevaksi oveksi, ja sitten viedä se mielessään aivan kaupungin toiselle laidalle. Tämän pitäisi antaa tunne siitä, että aikaa onkin enemmän, sillä matka "perjantai-ovelle" on nyt paljon pidempi. Eräs toinen kiinnostava vastaantullut asia oli Thomas Williamsin vuosikalenteri, jossa arkipäivät oli merkattu pienellä pisteellä ja viikonloppupäivät isolla pallolla. Omassa taskukalenterissani lauantai ja sunnuntai oli ahdettu yhden arkipäivän kokoiselle alueelle, mistä tuli aina tunne, että ne olivat vain puolikkaita päiviä. Isoilla palloilla merkattu viikonloppu herätti heti mielessäni ajatuksen, että viikonloppupäivät ovatkin paljon pidempiä kuin arkipäivät.

Vastaani oli tullut useita innovatiivisia kelloja, mutten saanut mieleeni montaakaan oikeasti puhuttelevaa kalenteria. Olin kyllä nähnyt kirjastossa kirjan kekseliäimmistä kalenteri-ideoista, mutta nekin noudattivat pohjimmiltaan kaikki samaa kaavaa: päivät, viikot ja kuukaudet seuraavat toisiaan lineaarisesti joko päällekkäin tai vierekkäin. Kiinnostuin kalentereista visuaalisen viestinnän muotona, ja aloin miettiä kalentereiden geneerisyyttä – sitä, kuinka ne eivät juurikaan ota huomioon sitä, että ihmiset saattavat kokea ja hahmottaa aikaa eri tavoin.

Kalenterihan ei varsinaisesti mittaa aikaa, vaan on vain eräänlainen yhteiskunnallinen sopimus siitä, miten sitä tulisi esittää, eräänlainen kompromissi. Voisiko lineaarisuuden ja sykklisyyden rinnalla olla muitakin visuaalisia esitystapoja? Millainen kalenteri olisi, jos päivät tai viikot esitettäisiin vaikkapa kolmiulotteisina? Entä voisiko päivien pituuksilla ja järjestyksellä leikitellä? Kuinka monia erilaisia visuaalisia esitystapoja kalenterin eri elementeille, kuten päiville ja viikoille voisi keksiä?

Päätin siis paneutua opinnäytetyössäni tähän visuaalisen viestinnän melko laiminlyötyyn osa-alueeseen, ja samalla yrittää selkiyttää omaa ajanhahmotustani tämän tutkielman avulla. Puolalaisen graafikko Jan Tarasinin kuva dalmatialaisesta täplineen (001) voisi toimia ikään kuin projektini lähtökohtana: asia, jonka olemme tottuneet näkemään tietyllä tavalla, järjestetäänkin eri tavoin ja näytetään erilaisessa muodossa. Tästä tulee myös projektini työnimi, "The Nonconformist", jonka määritelmä kuuluu: "One who does not conform to, or refuses to be bound by, accepted beliefs, customs, or practices". Taustalla on siis ajatus totuttujen tapojen rikkomisesta, ja täten tuntui luonnolliselta nimetä kalenterikokonaisuus kyseisen ideologian ja työmetodin pohjalta.

1.2 Tavoitteet ja haasteet

Aikomuksenani tämän opinnäytetyön suhteen on ollut kyseenalais-
taa perinteisen länsimaisen kalenterin funktioita ja konventioi-
ta, leikitellä niillä, purkaa niitä, kääntää niitä pääläelleen.
Erilaisia visuaaliseen kieleen ja muotoon liittyviä kokeiluja
tekemällä olen yrittänyt löytää uusia, kiinnostavia tapoja esit-
tää aikaa kalenterikontekstissa. Olen rajannut aiheen nimenomaan
kalentereihin, sillä kokeellisia kelloja on suhteellisen paljon.
Kello itsessään on enemmänkin teollista muotoilua ja väline ajan
mittaamiseen, joten sen funktiokin on eri kuin kalenterin.

Tarkoitus ei ole ollut yrittää luoda perinteiselle kalente-
rille korvaajaa, vaan lähinnä herättää keskustelua ja pyöritellä
ideoita konseptuaalisella tasolla. Millaisia kalentereita voisi
olla, mihin asioihin voisi kiinnittää enemmän huomiota, mihin
suuntaan voisi lähteä? Voisiko olla olemassa jokaisen henkilö-
kohtaisiin tarpeisiin paremmin muokattavia kalentereita, jotka
ottaisivat huomioon erilaiset tavat hahmottaa aikaa? Tavoitteen-
nani on ollut tutkia kalenteriformaatin tarjoamia mahdollisuuksia
ja samalla rajoitteita, ja tähän pohjautuen tarjota ideoita
sekä selkiyttää itselleni omaa aikakäsitystäni.

Henkilökohtaisena tavoitteenani on ollut harjoittaa konseptuaalista ajattelua pelkän esteettisen sijaan, poistua hie-
man mukavuusalueeltani tietokoneen ja kaksiulotteisuuden parista
enemmän käsillä tekemisen suuntaan, potentiaalisesti saada port-
foliomateriaalia jatko-opintoihin hakua varten sekä kehittää te-
hokkuuttani projektinhallinnassa.

Haasteena on ollut ennen kaikkea sopivan lähdemateriaalin löy-
täminen. Ajasta on kyllä kirjoitettu paljonkin, mutta ajan visu-
alisoimisesta on vaikeampi löytää kunnollista tietoa. Haasteel-
lista on myös ollut rajanveto taiteen ja visuaalisen viestinnän
välille. Missä vaiheessa kalenteri on infografiikkaa ja missä
vaiheessa siirrytään eräänlaiseen itseilmaisun muotoon, jos ka-
lenteri perustuu henkilökohtaisille lähtökohdille? Kalenterin
funktio on täytynyt pitää mielessä, mutta samalla uskaltaa myös
rikkoo sitä sopivassa määrin. Myös aiheessa pysyttelevä on
tuottanut hankaluuksia, sillä olisi ollut houkuttelevaa syventyä
analysoimaan myös muita aikaa koskevia ilmiöitä.

Toteutustavan valitseminen on ollut yksi suurimmista haas-
teista. Mitkä materiaalit, ohjelmat ja työvälineet kannattaisi
valita, entä millainen visuaalinen kieli sopisi asian esittämi-
seen parhaiten? Olen joutunut pohtimaan, että mikäli aion tehdä
jotain kolmiulotteista, joudunko ottamaan haltuun uusia ohjelmia
tai opiskelemaan lisää nykyisistä? Mitkä menetelmät parhaiten pal-
velisivat tarkoitukseni?

Lopullisen produktin onnistumisen arviointi on myös ollut han-
kalaa, sillä vertailukohtia on ollut vaikea löytää, eikä tutkiel-
massa varsinaisesti ole olemassa oikeita tai vääriä vastauksia.
Toivoisin, että ainakin idea ja konsepti välittyisi kuten olen
sen tarkoittanut ja herättäisi muissa ajatuksia: saisi pohtimaan
omaa suhdetta aikaan ja kalentereihin, ja sitä kautta kyseen-
alaistamaan nykyisiä, varsin geneerisiä kalentereita. Kenties
jopa keksimään omia, itselle paremmin sopivia ja kustomoitavia
ajanhallintajärjestelmiä.

- 2.1 Kalenterin funktio ja historiaa
- 2.2 Aikakäsitys eri tieteenaloilla
- 2.3 Aikakäsitys eri kulttuureissa
- 2.4 Kielen merkitys

Unlike a watch or a clock, the calendar does not presume to duplicate time. Instead, it serves as a landscape of time, a description not of the thing itself, but of what the thing may mean; a cry not for scientific precision but for emotional understanding. Unlike other timekeeping devices, the calendar is organic: a social contract reminding hurried modern creatures of their debt to nature and to the past.

002

2.1 Kalenterin funktiot ja historiaa

Erotuksena kellosta kalenteri ei varsinaisesti mittaa aikaa, vaan se on vuotuisen ajanlaskun esitys, tapa nimenomaan kuvata ajan jaksoja, yleisimmin päiviä päivämäärinä (Wikipedia: kalenteri). Siksi pyrin opinnäytetyössäni välttämään kellojen käsitlemistä, vaikka ne sinänsä liittyvätkin läheisesti aiheeseen. Kalenterin voisi sanoa olevan systeemi päivien organisoinnille esimerkiksi sosiaalisia, uskonnollisia, kaupallisia tai hallinnollisia tarkoituksia varten. Sanalla kalenteri tarkoitetaan paitsi vuositaisen ajanlaskun ilmaisua myös itse fyysistä kalenterijulkaisua. (Wikipedia: calendar).

Kalentereita löytyy monenlaisiin tarkoituksiin, yleisimpinä kuitenkin seinä-, pöytä- ja taskukalenterit. Lisäksi nykyään on tietenkin olemassa myös tietokoneen ja älypuhelimien kalenteriapplikaatiot. Pohjimmiltaan kaikissa on toki sama funktio, mutta suurin ero esimerkiksi seinä- ja taskukalenterin välillä voisi kenties olla se, että seinäkalenteri on eräänlainen yleiskatsaus vuoteen tai kuukauteen, jonka avulla pystyy seuraamaan ajan kulkua. Joskus saatetaan myös pistää ylös merkkipäiviä tai hammaslääkäriaikoja. Usein seinäkalenteri valitaan kaupassa puhtaasti esteettisiin perusteisiin, ja esimerkiksi design-alan yrityksillä on joskus tapana suunnitella visuaalisesti näyttävä tai kekseliäs vuosiseinäkalenteri, jonka he lähettävät joulutervehdyksenä asiakkailleen.

Taskukalenterin esteettisyys tuntuu olevan tärkeä vain kansissa, jos silloinkaan. Sisäsivutkin toimivat ensisijaisesti pragmaattisena organisoituvana työkaluna, johon merkataan viikon tärkeimmät askareet. Digitaaliset kalenterit eroavat käyttötavaltaan ehkä niin, ettei niitä tarvitse vilkuilla yhtä usein – ne piipaavat, kun on aika muistuttaa tärkeästä tapahtumasta.

Visuaalisilta esitystavoiltaan kalenterit eivät ole juurikaan muuttuneet vuosisatoihin tai -tuhansiin. Vielä keskiajalla tosin vuosi esitettiin usein ympyrän muotoisena, samaan tapaan kuin muinaisissa atsteekki- ja mayakalentereissa sekä perinteisissä kiinalaisissa kalentereissa, jotka ovat kehää kiertäviä.

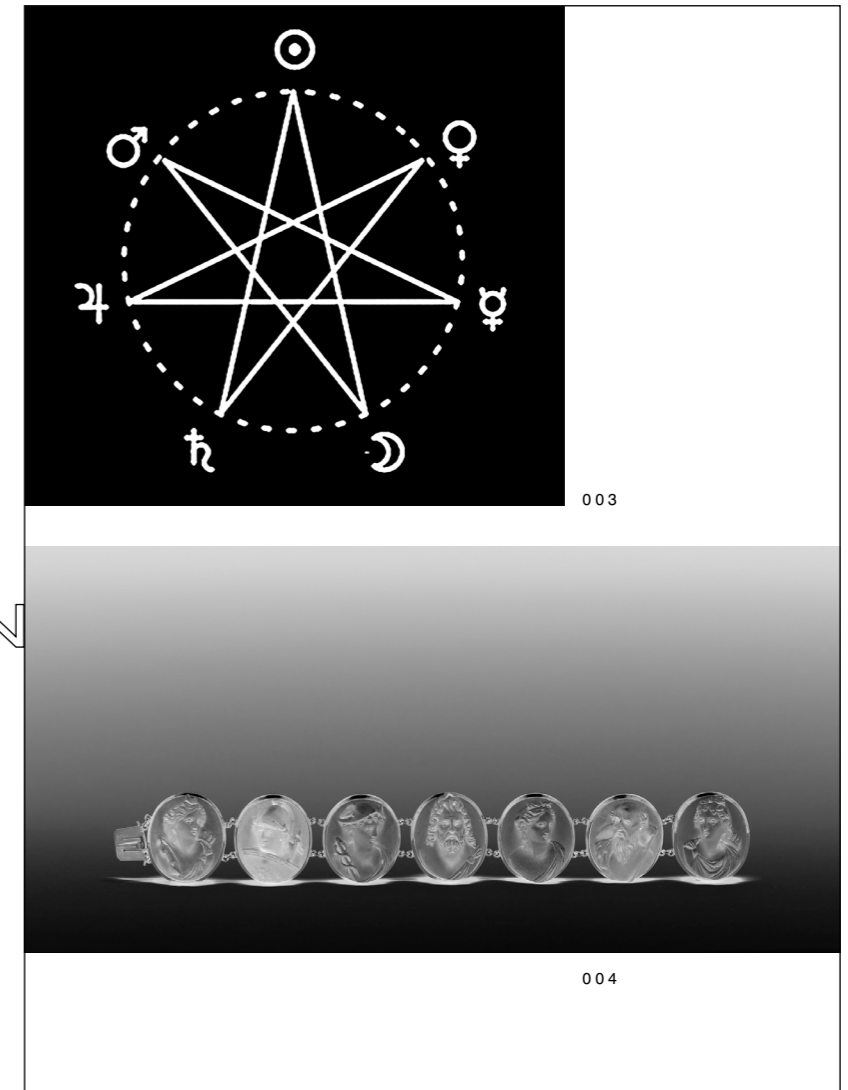
Kalenterit perustuvat yleensä taivaankappaleiden liikkeisiin. Länsimainen gregoriaaninen kalenteri on auringon kiertoon perustuva aurinkokalenteri, kun taas esimerkiksi islamilainen kuukalenteri perustuu kuun vaiheisiin. On olemassa myös yhdistettyjä aurinko- ja kuukalentereita, kuten juutalainen ja vanha kiinalainen kalenteri. Tällaisia olivat myös antiikin kreikkalaisten ja roomalaisten kalenterit ennen juliaanisen kalenterin käyttöönottoa. (Wikipedia: kalenteri).

Legendan mukaan ensimmäisen roomalaisen kalenterin laati Romulus, joka piti niin kovasti numerosta 10, että hänen vuodessaan

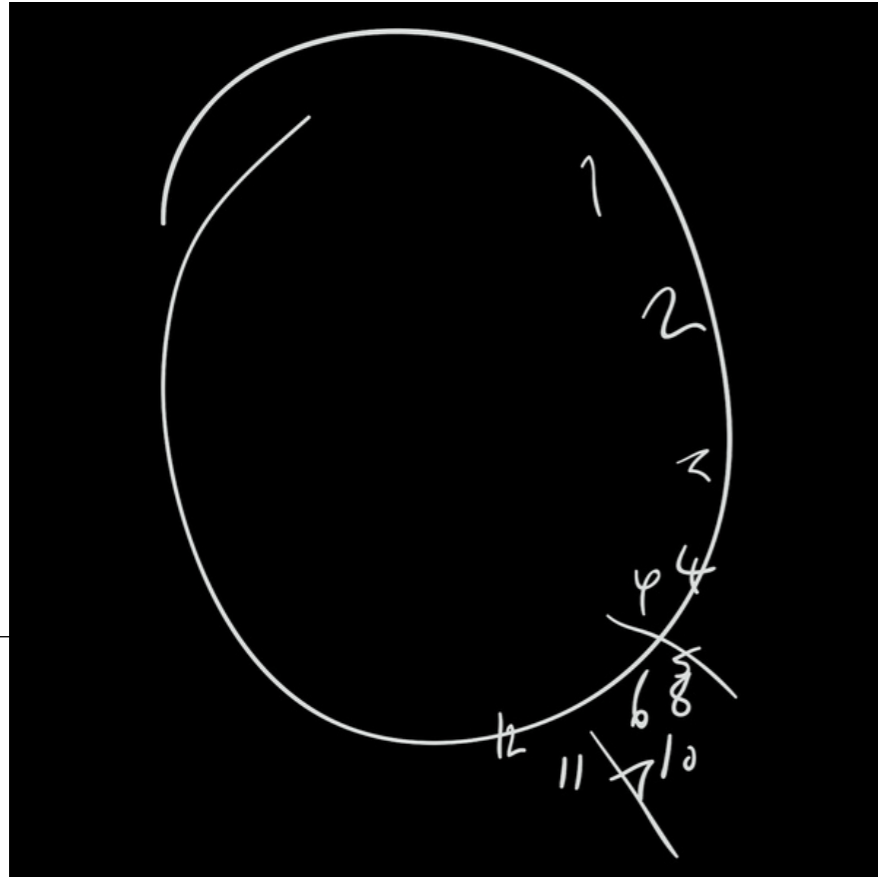

oli 10 kuukautta. Vuoden 700 eaa. tienoilla kuningas Numa lisäsi kaksi kuukautta vuoden loppuun, antaen niille nimet Januarius ja Februarius. Siinä vaiheessa kun Julius Caesar astui kuvaan, kalenteri oli ajautunut kaksi kuukautta erilleen aurinkovuodesta. Caesarin mielestä asiaan piti puuttua, joten hän palkkasi taitavimmat filosofit ja matemaatikot organisoimaan kalenterin loogisemmin. Vuonna 46 eaa. Caesar esitteli juliaanisen kalenterin ja samalla määräsi, että vuoden tulisi alkaa tammikuusta maaliskuun sijaan. Juliaaninen kalenteri perustui oletukseen, että vuoden pituus on täsmälleen 365,25 päivää, mikä itseasiassa oli 10 ¼ minuuttia liian paljon. Vuonna 1582 kertynyt virhe oli jo 10 päivää, joten asialle oli tehtävä jotain. Paavi Gregorius VIII:n ansiota on, että käytössämme on nykyään gregoriaaninen kalenteri, jossa "karkausvuosia ovat kaikki ne vuodet, joiden numero on jaollinen neljällä, paitsi ne vuosisadat, jotka eivät ole jaollisia 400:lla." (Hart-Davis 2012, 132-137).

Siinä missä vuodet, kuukaudet ja päivät ovat täysin sidottuja kuun ja auringon liikkeisiin, on viikkojen pituus oikeastaan vain sopimusasia. Tästä esimerkkeinä mainittakoon muun muassa ranskalaisten kymmenpäiväinen viikko vuosina 1793-1929, Neuvostoliiton viisipäiväinen viikko vuosina 1929-1931, Neuvostoliiton kuusipäiväinen viikko vuosina 1931-1940, Indonesian jaavalaisten viisipäiväinen viikko, muinaisten kiinalaisten ja egyptiläisten kymmenpäiväinen viikko, mayojen ja atsteekkien 13 päivän mittaiset viikot, ja niin edelleen. (Hart-Davis 2012, 148-149). Nykyään lähes kaikkialla on jo pitkään ollut käytössä kuitenkin seitsenpäiväinen viikko. Ohessa kaksi kuvaa, joissa näkyy seitsenpäiväinen viikko: heptagrammi, joka muodostuu seitsemästä planeetasta, sekä 1800-luvun italialainen ranneke, joka esittää seitsemän eri viikonpäivän jumalien kasvot.

005

2.2. Aikakäsitys eri tieteenoilla

Hieman yllättäväkin tieteen osa-alue, joka vaatii ajan visualisoinnista, on neurotiede. Neurotieteessä Alzheimerin tautiamista varten on olemassa kellotesti, joka herätti huomioni lähdeaineistoa kerätessäni. CERAD-tehtäväsarjaan (Consortium to Establish a Registry for Alzheimer's Disease) kuuluvan testin läpäisemiseen vaaditaan, että osaa piirtää suljetun ympyrän, asettaa numerot kellotaulussa asianmukaisille paikoilleen, sisällyttää kaikki 12 numeroa, sekä sijoittaa viisarit jokseenkin oikein.

Alzheimerin tauti itsessään ei liity opinnäytetyöni aiheeseen, mutta tämä visuaalis-spatiaalista hahmotusta mittaava testi "piileen" piirretyine kellotauluineen toki herättää ajatuksia ajan hahmottamisesta ja visualisoinnista, ja ennen kaikkea toimii inspiraationa. Voisiko kellon piirtää toisella tavalla? Piirtää neliön, piirtää numerot kellotaulun ulkopuolelle, piirtää numerot lineaarisesti ja allekkain, laittaa viisarit vinksin vinksin, vaihdella numeroiden järjestystä, jättää joitakin numeroita välistä. Entä voisiko samaa soveltaa seinäkalenteriin? Miten Alzheimer-potilas piirtäisi viikonpäivät? Ehkä ajan visualisoinnin kokonaisvaltainen uudelleenahmottaminen vaatiikin juuri tämänkaltaisia tahattomia "virheitä". Entä miten pieni lapsi, joka ei ole koskaan nähnyt kelloa tai kalenteria, kuvaisi aikaa? Olisiko lapsen kulttuurisella taustalla ja sitä kautta opitulla aikakäsityksellä tässä vaiheessa vielä merkitystä?

Ajanhamotus on myös psykologiassa oma tutkimushaaransa, joka keskittyy erityisesti subjektiiviseen aikakokemukseen. Tutkimuksen kohteena voivat olla asiat kuten kokemus ajan hidastumisesta tai nopeutumisesta, kuinka lapsuudessa ja vanhuudessa kokemukset ajasta eroavat toisistaan (www.blog.bufferapp.com), tai miten jotkut ihmiset ovat tulevaisuus- ja jotkut menneisyysorientoituneita (Zimbardo 2008).

Kolmas tieteenala, joka tutkii aikaa ja ajan hahmottamista, on kvanttifysiikka, missä on pitkään ollut suosiossa teoria, jonka mukaan nykyhetki, menneisyys ja tulevaisuus ovat kaikki olemassa samanaikaisesti. Ei siis lineaarisesti janalla, kuten tavallisesti ajattelemme, vaan huomina tapahtuu samaan aikaan kuin tämä päivä ja eilinen. Yhdysvaltalaisen tutkijoiden Physical Review Letters -julkaisussa esitellyssä kokeessa kaikki viittaa siihen, että kvanttifysiikassa aika kulkee sekä eteen- että taaksepäin. Tutkijoiden mukaan tulos on parhaiten selitettävissä, jos ajan ajatellaan olevan perusluonteeltaan symmetrinen. Niin sanottu ajan nuoli, joka normaalimaailmassa osoittaa menneisyydestä tulevaisuuteen, osoittaisikin siis kvanttimaailmassa molempiin suuntiin. Tulevaisuus vaikuttaisi siis menneisyyteen,

eikä toisinpäin, kuten normaalisti olemme tottuneet ajattelemaan. (www.avaruus.fi/uutiset).

Tieteessä kehitellään ajanhahmotuksen saralla alinomaa uusia menetelmiä, joiden tutkimustuloksilla voisi tulevaisuudessa mahdollisesti olla vaikutusta myös ajan visualisoimisen tutkimiseen. "To understand the neural mechanisms of time perception, we combine psychophysical, behavioral, and computational approaches to address the relationship between the timing of perception and the timing of neural signals. We are currently engaged in experiments that explore temporal encoding, time warping, manipulations of the perception of causality, time perception in schizophrenia, and time perception in high-adrenaline situations. We use this data to explore how neural signals processed by different brain regions come together for a temporally unified picture of the world." (www.eagleman.com/research/time-perception). Seuraava askel voisikin olla tutkia ajan visuaalisten esitystapojen vaikutusta aivojemme toimintaan.

2.3 Aikakäsitys eri kulttuureissa

Aikakäsityksistä puhuttaessa puhutaan usein joko syklisestä tai lineaarisesta ajasta, joskus saatetaan mainita myös pistemäinen aika. Lisäksi voidaan käyttää Richard D.Lewisin kehittämää mallia, jossa eri alueiden kulttuurit on jaettu kolmeen ryhmään: yksiulotteiseen eli lineaariseen, moniulotteiseen eli multiaktiiviseen, sekä kuuntelemaan eli reaktiiviseen kulttuuriin. Samantapaiset määritelmät on monokronisella eli yksiaikaisella sekä polykronisella eli moniaikaisella aikakäsityksellä. (www.estudio.edupoli.fi)

Länsimaissa aikakäsityksemme on lineaarinen, eli aika on ikäänkuin jana, joka kulkee menneisyydestä kohti tulevaisuutta. Menneisyys on "takana" ja tulevaisuus "edessä". Eryteisesti Aasiassa vallitsevassa syklisessä aikakäsityksessä puolestaan päivät ja vuodet toistuvat. Aika ei koskaan "lopu", vaan kiertää aina kehää. Pistemäinen aika puolestaan oli varhaisyhteisöjen aikakäsitys, jossa ei ollut menneisyyttä eikä tulevaisuutta, vaan elettiin hetkessä. Päivät seurasivat toisiaan, mutta aikaa ei varsinaisesti koettu aikana.

"The Lewis Model" -kaavion mukaan lineaarinen aikakäsitys on erityisesti länsimaiselle kulttuurille ominaista. Aikaa voidaan mitata, säästää ja tuhjata. Sitä voidaan kuvata janalla, jolla on alku ja loppu. Täsmällisyyttä ihannoidaan, koska ajatus on, että aika voi valua hukkaan, eikä sitä saa enää takaisin. Janalla ei voi palata ajassa taaksepäin, ja jana lyhenee koko ajan. Monokronisessa aikajärjestelmässä asiat tehdään usein yksi kerrallaan, ja aika jaotellaan tarkoin, pieniksi segmenteiksi.

Multiaktiivinen aikakäsitys taas on ominaista yleensä ihmiskeskeisissä ja yhteisöllisissä kulttuureissa, kuten Etelä-Euroopassa, Afrikassa ja Latinalaisessa Amerikassa. Aika venyy, sitä on on aina riittävästi, ja sitä voi muokata ja manipuloida tarpeen mukaan. Asioita tehdään usein samanaikaisesti, ja myöhästymisiä ei katsota pahalla. Aika vain on, eikä sen hupenemisesta tarvitse kantaa huolta. Tämä vastaakin polykronista aikakulttuuria, jonka piirteitä ovat juuri ihmiskeskeisyys, joustavuus, sekä monien asioiden hoitaminen samanaikaisesti. (www.edu.fi)

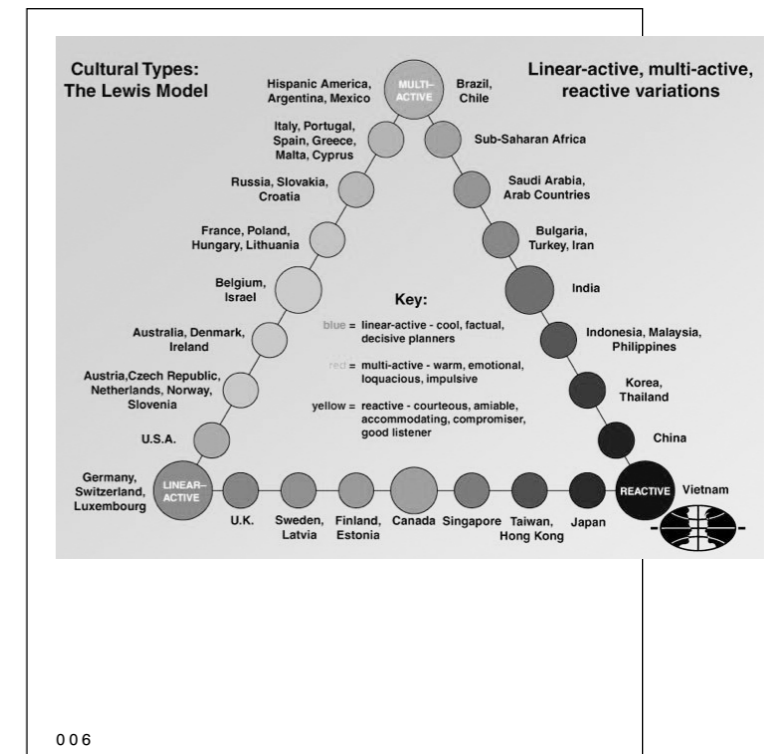
Idässä sen sijaan on Lewisin mukaan reaktiivinen kulttuuri, eli aika toistuu jo aiemmin mainituissa sykleissä. Aika palaa kiertämään ympyrää ja näin ollen samat mahdollisuudet ja riskit ovat olemassa uudelleen. Syklistä aikaa riittää loputtomiin.

Eri kulttuureissa on keskenään hyvinkin poikkeavia aikakäsityksiä, mutta yksi kiinnostavimmista on Papua-Uudessa-Guineassa elävällä yupno-heimolla, jonka aikakäsitys kytkeytyy suoraan heidän elinympäristönsä maastonmuotoihin: menneisyys on heidän kotikylänsä Guan ohi virtaavan joen alajuoksulla ja tulevaisuus

ylhäällä vuorella, joen lähteellä. Aika kulkee siis alhaalta ylöspäin. Tutkijat videoivat yupnoja puhetilanteissa voidakseen havainnoida yupnojen aikakäsitystä näiden spontaaneista eleistä. Menneisyyteen viitattiin aina osoittamalla joen alajuoksulle päin, tulevaisuuteen osoittamalla yläjuoksulle. Joskus henkilö katsoi eri suuntaan, esimerkiksi ylös puhuessaan menneisyydestä, mutta käsieleet osoittivat aina selvästi siihen ajan suuntaan, mistä milloinkin oli puhe. (www.tekniikkatalous.fi).

Esimerkiksi Madagaskarin malagassit ja Andien aymarit näkevät tulevaisuuden lipuvan eteen heidän takaansa, muuttuen samalla menneisyydeksi heidän silmiensä edessä. Tulevaisuus on selän takana näkymättömissä, koska emme voi nähdä sitä – menneisyys on edessämme näköpiirissä, koska se on jo tullut nähdyksi ja koetuksi.

2.4 Kielen merkitys

Yksi suurimmista vaikuttajista tapaamme representoida aikaa lie-
nee kieli, ja sillä on oletettavasti osansa myös edellisessä
kappaleessa mainituissa kulttuurisissa eroissa. Aika on tietysti
täysin abstrakti käsite: jotain mitä emme voi nähdä, tuntea tai
muutenkaan fyysisesti kokea. Esitämme kuitenkin aikaa erilaisin
aikajanoin, käyriin, kelloin, kalenterein, lukujärjestyksin ja
ennen kaikkea puheessamme metaforin. (Boroditsky 2011, 334).

Lera Boroditsky Stanfordin yliopiston psykologian laitokselta
on tutkinut kielen vaikutusta ajan käsitteellistämiseen. Hän on
havainnut, että yhteistä kaikille kulttuureille on, että aikaan
viitataan aina spatiaalisesti. Eroavaisuudet tulevatkin juuri
kielestä: esimerkiksi mandariinikiinan puhujien aikajana-
t ovat useimmiten ylhäältä alas (menneisyys ylhäällä) meneviä, kun taas
vaikkapa englantilaiset käyttävät vasemmalta oikealle menevää
janaa (Boroditsky 2011, 335). Tämä Boroditskyn mielestä selkeäs-
ti linkittyy näiden kulttuurien kirjoitustapaan. Projektini kan-
nalta kiinnostavaa onkin, että jos visuaalinen asia kuten kirjojoi-
tussuunta voi vaikuttaa niin voimakkaasti ajan hahmottamiseen,
kuinka paljon kalenterin visuaalisilla elementeillä on tai voisi
olla vaikutusta siihen? Voisiko kiireen tai ajan hupenemisen
tuntua vähentää esimerkiksi varioimalla kuukausien tai viikkojen
suuntaa, tai päivien etäisyyksiä toisistaan?

Australiassa, Pormpuraawin aboriginaalit harvemmin käyttävät
oikean ja vasemman käsitettä, vaan pohjaavat kaiken ilmansuun-
tiin (Boroditsky 2011, 337). Boroditsky kumppaneineen halusi
testata, kuinka tällaiset ihmiset kuvaisivat tapahtumia mennees-
tä tulevaan. Kävi ilmi, että testihenkilöille jaetut nuoruutta
ja vanhuutta esittävät kuvasarjat järjestettiin idästä länteen,
mutta riippuen siitä, mitä ilmansuuntaa kohti testihenkilö tes-
tin aikana istui. Tässäkin toki aikakäsitys nojaa spatiaalisen hah-
motukseen, mutta kielen tai kirjoitussuunnaan sijaan ilmansuuntiin.

Eroavaisuuksia on myös esimerkiksi tavassa puhua ajan kes-
tosta. Englannissa ajan keston viitataan lineaarisesti (long
time), kun taas kreikkalaiset sanovat "poli ora" (much time).
(Boroditsky 2011, 337). Suomeksi käytämme molempia – saatamme
sanoa, että jokin asia tapahtuu pitkän ajan päästä, mutta toi-
saalta puhua kuinka paljon aikaa on kulunut jostakin. Käytämme
myös ilmauksia kuten "mennä eteenpäin elämässä", tai puhumme
"hamasta tulevaisuudesta" samalla eteenpäin viittoen. Aika voi
myös "valua hukkaan", kuten esimerkiksi hiekka valuu kaikille
universaalisti tutussa tiimalasissa.

3

Ajan visualisoinnin konventiot

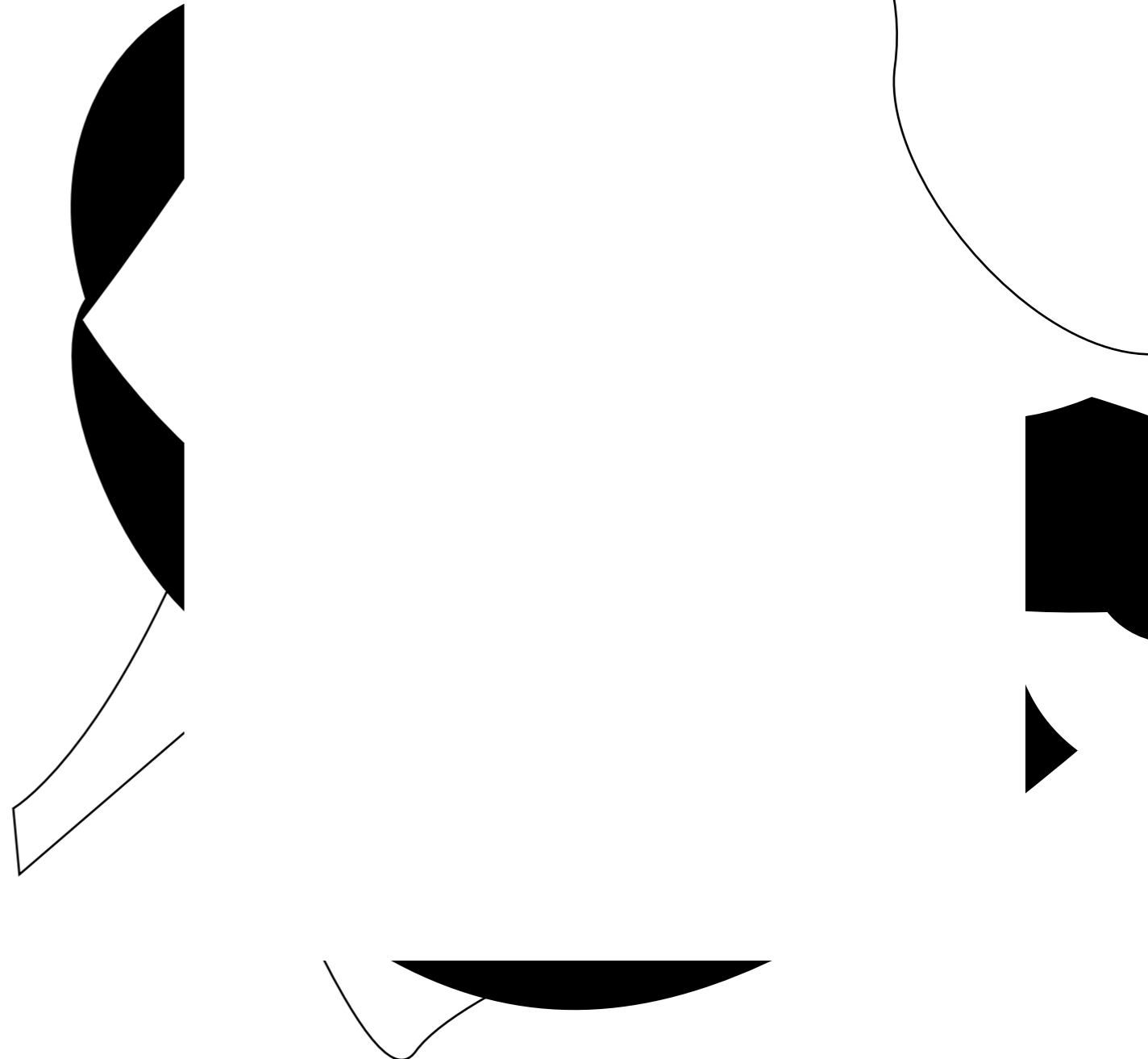
3.1 Formaatti ja materiaali

3.2 Muoto ja sisältö

3.3 Symmetria, rytmi ja lukutapa

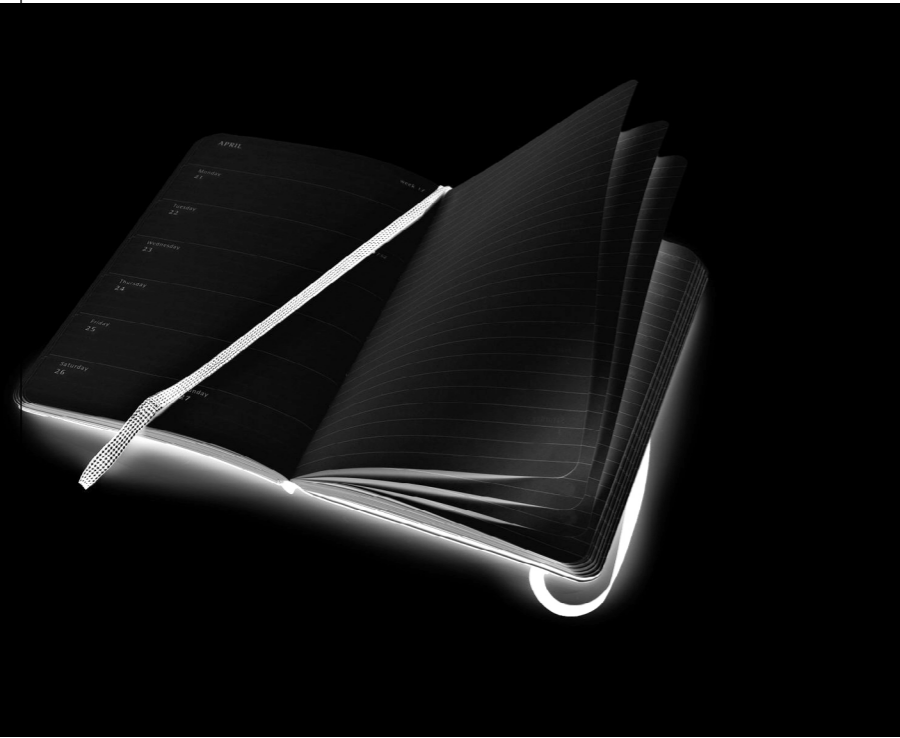

But what minutes! Count
them by sensation, and
not by calendars, and
each moment is a day.

008

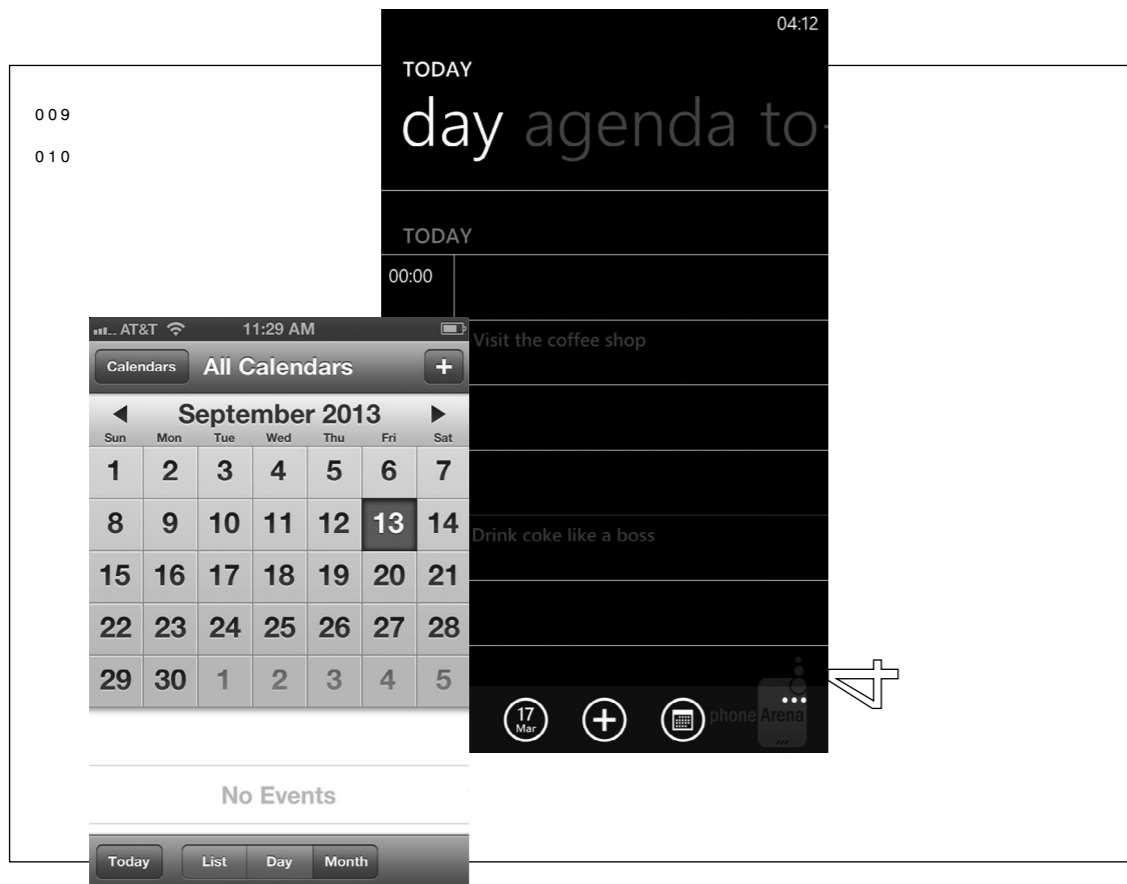
3.1 Formaatti ja materiaali

Jos ajatellaan perinteistä, ”tavanomaista” kalenteri-designia, mieleen tulevat tietynlaiset mittasuhteet, koot, sidontatavat, värit ja materiaalit.

Taskukalentereissa on usein nahkaiset, tekonahkaiset, pahviset, muoviset, tai muuta, paperia jämekäämpää materiaalia olevat kannet. Värimaailma on tyypillisesti tummanpuhva: mustaa, ruskeaa, tummansinistä, tummanharmaata. Tällä pyritään oletettavasti arvokkuuteen ja ajattomuuteen, toisaalta ehkä tummakantinen mukana kannettava kalenteri on myös käytännöllisempi kuin valkoinen tai beige. Tuttu näky on myös kirjakauppojen kalenterihyllöjen sukupuolittunut värikoordinointi: naisille pinkkejä ja punaisia, miehille tummempia. Edullisemmissä taskukalentereissa on usein kierresidonta, hieman arvokkaammissa taas liimasidonta, ja usein myös kirjanmerkkinauha. Koko on jotakin A5:n ja A7:n väliltä, useimmiten kuitenkin noin A6. Paperi on yleensä edullisemmissä valkaistua, kun taas kalliimmissa luonnonvalkoista ja aavistuksen paksumpaa. Joissakin saattaa olla sivun alakulmassa perforoitu viiva, jota pitkin voi repäistä palasen sivusta. Näin voi helposti löytää kalenterista oikean kohdan.

Kuvakalentereissa tyypillisin on noin A4-kokoinen vaakamaatti, joskus myös pysty. Sidonta on yleensä tehty paperin paksuudesta riippuen joko niitein tai kierteellä, ja ripustus seinälle toimii joko kierteessä olevasta ulokkeesta tai paperin ylälaidassa olevasta reiästä. Paperi on pinnoittamatonta, pinnoitettua tai kiiltävää, mahdollisesti myös esimerkiksi erikoisempaa väri- tai vaikkapa helmiäispaperia.

Vuosikalenterin formaatti ja materiaali saattavat vaihdella laminoidusta lompakkoon mahtuvasta kortista tiskiliinaan, seinälle ripustettavista paperisista julisteista vaikkapa läppärin kylkeen kiinnitettäviin tarroihin, keittiöpyyhkeitäkin löytyy.

3.2 Muoto ja sisältö

Tyypillisesti kalenterista löytyvät formaatista riippumatta ainakin seuraavat tiedot: päivämäärät, päivien nimet tai niitä indikoivat alkukirjaimet, viikkojen numerot ja kuukausien nimet. Usein myös nimipäivät ja pyhäpäivät, joskus myös kuun vaiheet.

Lapsille ja nuorille suunnatuissa kalentereissa muotia ovat kuvitukset ja/tai valokuvat kansissa ja sisäsivuilla, sekä runsaat värit ja kuosit. Aikuisten kalentereissa väri- ja kuvamaailma on selkeästi hillitympi. Tasku- ja pöytäkalentereissa ei kuvia juurikaan ole, ja seinäkalentereissa on yleensä ylemmässä osassa valokuva tai kuvitus, joskus myös vaikkapa resepti tai runo. Alemmassa osassa on kuukausiruudukko päivineen, yleisiä ovat myös miniruudukot kuun alussa tai lopussa näyttämässä edellistä tai seuraavaa kuukautta.

Älypuhelin- ja tietokoneiden kalenteriapplikaatioissa juuri on se, että napsauttamalla voi vaihdella vuosi-, kuukausi- ja viikkonäkymästä päivänäkymään, ja klikkaamalla tai pyyhkäisemällä voi selata edellämäinnittäjiä. Applikaatioon syötetään tapaamiset, merkkipäivät ja lukujärjestykset, ja halutessaan niihin voi laittaa muistutuksen.

Fontit kalentereissa ovat yleensä hillittyjä: tarkoitus on vedota mahdollisimman suureen yleisöön, joten neutraaluis lienee kalenterissa hyve.

011

3.3 Symmetria, rytmi ja lukutapa

Olipa kyseessä sitten perinteinen, painettu kalenteri seinätai taskumuodossa tai nykyaikaisempi digitaalinen versio, on kaikille ominaista tietynlainen lineaarisuus, kronologisuus ja taulukkomaisuus. Päivät seuraavat toisiaan vierekkäin vasemmalta oikealle, viikot ovat päällekkäin ylhäältä alas, ja kuukaudet on järjestetty riveihin ja allekkain kolmen ja neljän ryhmissä. Jokaiselle päivälle on varattu symmetrinen, neliön tai suorakulmion muotoinen tila, jota toistetaan seitsemän sarjoissa. Hindikalentereissa viikot ovat pystysuoria (considerthegospel.org).

"Standard calendar designs use columns and rows to organize the weeks and days that make up a month. The days of the week align in vertical columns, while each week occupies a horizontal row. -- Developing alternate ways to structure a calendar is a good design challenge. -- The grid can be circular, diagonal, or freeform." (Lupton & Cole Phillips 2008, 180).

Voisi sanoa, ettei tällaisista taulukoista löydy juurikaan rytmiä. Päiville ja viikoille varatun tilan symmetrisyys ja päivien samanarvoisuus keskenään luovat monotonisuutta päivien kulkuun. Voisiko rytmiä luoda visuaalisin keinoin? Esimerkkinä aiemmin käyttämäni viittaus kalenteriin, jossa viikonloppupäivät oli merkattu isommilla palluroilla kuin arkipäivät.

Lukutapa on vasemmalta oikealle, joskus myös ylhäältä alas. Harvemmin näkee muita ratkaisuja, vaikka mahdollisuuksia olisi muuhunkin. Erityisesti lapsille ja nuorille sunnattuissa kalentereissa leikkittely voisi olla jopa paikallaan.

- 4.1 Vaikutteet ja inspiraationlähteet
- 4.2 Haastattelumateriaali
- 4.3 Työvaiheet konseptoinnista
toteutukseen

Given that reducing time has its limits, an alternative could be to remove clocks from public space; that is, to hide from view the passing of time itself. I stopped wearing a wristwatch many years ago, and from that moment on I've almost never had the sensation of running out of time. It's obvious that hiding the time doesn't save time, but it creates the illusion that time is not a pressing concern.

012

013

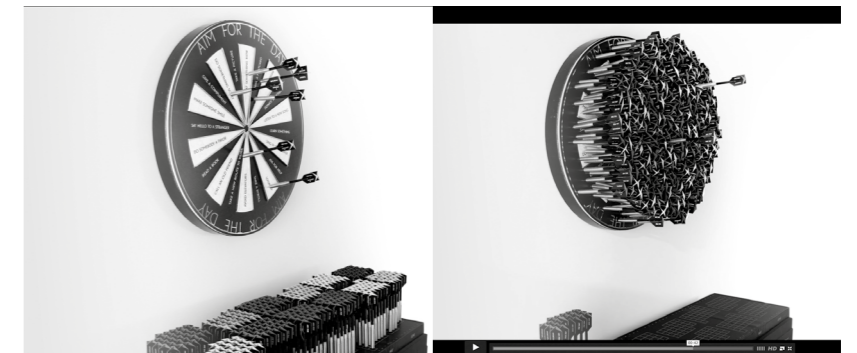
4.1 Vaikutteet ja inspiraationlähteet

Yksi ensimmäisistä ajan kuvaamisen välineistä, johon törmäsin taustatutkimusta aloitteassani, oli islantilaisen Thorunn Arnadottirin kehittänyt Sasa-kello (012). "Sasa" tarkoittaa swahiliksi "mikä on nyt". Sasa-kello laskee aikaa nauhaan pujotettujen puisten helmien avulla: nauha roikkuu hitaasti kääntyvässä karusellissa, ja kun karuselli kääntyy viiden minuutin välein, yksi helmi tippuu narua alas. Viimeisin tippunut helmi osoittaa aikaa. Sasa-kello tarjoaa myös mahdollisuuden "pysäyttää aika" ja kääntää mekaaninen aika henkilökohtaiseksi ajaksi ottamalla helminauha pois karusellista ja kantamalla sitä kaulassaan. Tämä on ikään kuin kannanotto, joka ilmaisee, että aika on sinun käsissäsi. "Tämä on sinun aikaasi."

➤ Toinen mielenkiintoinen vastaan tullut kokeellinen kello oli norjalaisen Siren Elise Wilhelmsenin vuonna 2010 opinnäytetyönään suunnittelema kutova kello (013), joka kutoo kaksimetrisen kaulahuivin joka vuosi. Joka tunti kello tekee uuden silmukan, ja vuoden lopussa tuloksena on valmis huivi. Tämä oli mielestäni kiinnostavaa, koska yleensä kalentereissa ja muissa ajan kulkua esittävässä esineissä pääpaino on ajan hupenemisella (vrt. tiimalasi). Neulekellossa taas tulee tunne, että aikaa tulee koko ajan lisää. Vuoden lopussa ei olekaan paniikkia ajan loppumisesta, vaan ajasta on tullut jotain käsinkosketeltavaa ja samalla hyödyllinen esine.

"Aim for the day" (014) puolestaan on hollantilaisen Trapped in suburbia -suunnittelutoimiston keksimä kalenteri, joka tarkoituksenaan on kannustaa rikkomaan rutiineja ja kokeilemaan uusia asioita sekä luoda saavutuksentunnetta ja sitä kautta onnellisuutta jokapäiväisessä elämässä. Vuosi alkaa tyhjästä tikkataulusta. Joka päivä heitetään uusi tikka, joka sisältää jonkin tehtävän tai tavoitteen. Vuoden kuluttua taulu on täynnä tik-

014

koja, joita katsoessaan voi tuntea syvää tyydytystä nähdessään 365 suoritettua tavoitetta ja itsensä ylitystä. Tässä on varsin samanlainen lähestymistapa kuin neulekellossa: vuoden lopussa on syntynyt jotain, ei vähentynyt.

OV'L (015) presentoi aikaa melko innovatiivisesti verrattuna perinteisiin seinäkelloihin. Kellonajan näyttämisen lisäksi OV'L:in eri osat indikoivat myös päiviä, kuukausia ja vuosia. Se on siis itseasiassa samanaikaisesti myös kalenteri. Kelloa luetaan sisältä ulospäin: ensimmäiset neljä rinkulaa osoittavat vuoden, kuukauden, viikon ja viikonpäivän. Ulommat isot rinkulat osoittavat tunteja, minuutteja ja sekunteja. Aluksi ajan lukeminen tuntuu hieman hankalalta, mutta kuulemma siihen tottuu nopeasti. QLOCKTWO (016) puolestaan on kello, joka näyttää aikaa numeroiden sijaan *sanoin*. Mathew Waldmanin Nooka-kellomerkille suunnittelema design-rannekello (017) taas ilmaisee aikaa eripaksuisin palikoin.

Vuonna 2005 graafikko ja tutkija John Maeda suunnitteli interaktiivisen digikalenterisarjan (018) ihonhoito- ja meikkifirma Shi-seidolle. Hänen mukaansa kalenterit olivat puhtaasti esteettistä tarkoitusta varten, eikä niiden tarkoitus ollut millään muotoa edistää tai kehittää "digitaalista taidetta ajanhallinnassa". Kuulemma ne olivat enemmänkin ajan tuhlaamista, ei säästämistä varten. (Bildt Grafiks 2009, 275). Maedan kalenterisarjat ovatkin ehkä lähimpänä omaa näkemystäni projektini suhteen. Niissä leikitellään juuri koolla, lineaarisen järjestyksen rikkomisella, kolmiulotteisuudella ja liikkeen rytmillä.

Liettualaisen Agniete Preidyten nettiportfoliosta (www.car-gocollective.com/agnietepreidyte/CALENDAR) löytyneestä kalente-

015

016

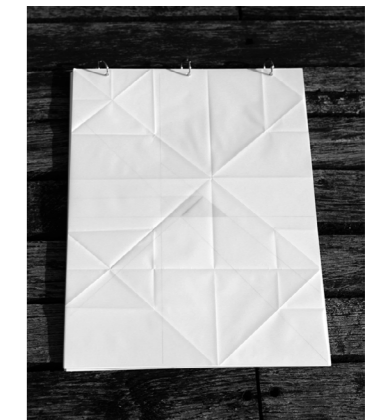
017

018

020

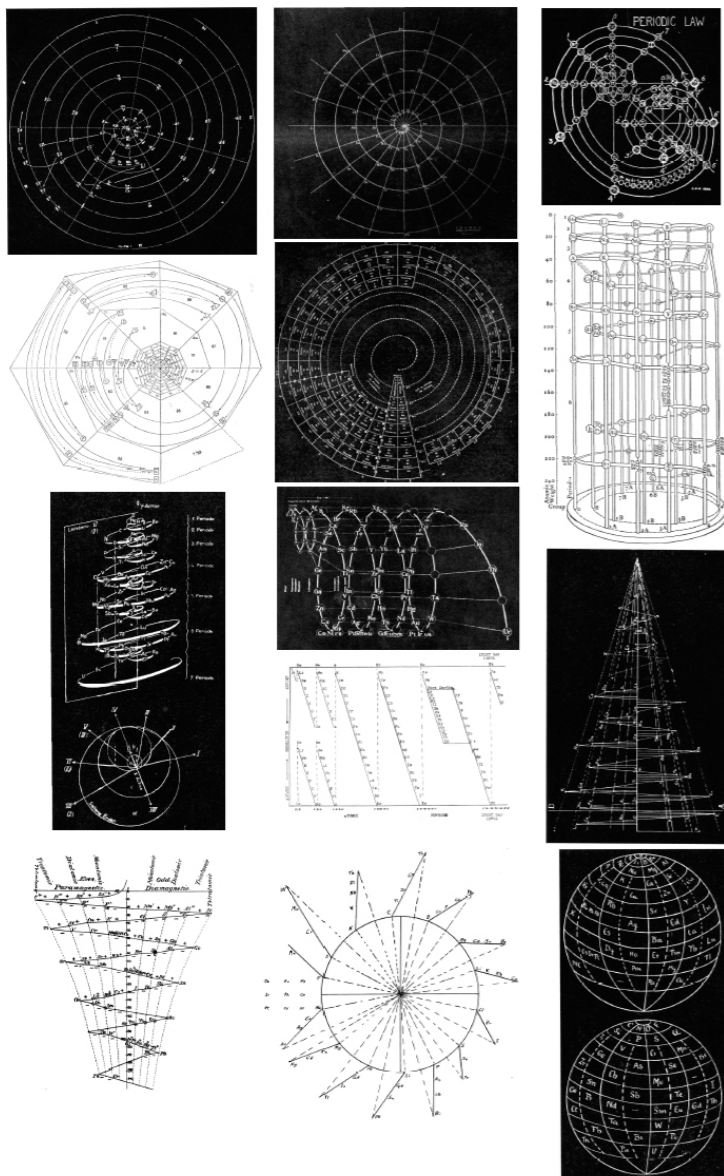
019

rista (019) ei valitettavasti ole tarjolla mitään infoa, vaan pelkkiä kuvia, joten voimme vapaasti tulkita sen ideaa ja funktiota. Itse näkisin taitosten väliin jäävät tilat päivinä, ja huomioni kiinnittyy niiden epäsymmetrisyyteen ja taitosten väliinseen rytmiiin. Mainitsemisen arvoista on myös informaation puute. Taitellut paperit ovat valkoisia, ilman tekstiä osoittamassa päivien nimeä ja järjestystä. Käyttäjä voikin siis kenties itse mielessään valita kulloinkin sopivan muodon ja sijainnin kullekin päivälle, mahdollisesti käyttää samaa muotoa useana päivänä. Tämä on toki vain spekulatiota Preidyten kalenterista, mutta sen herättämiä ideoita olisi ehdottoman mielenkiintoista testata omassa työssäni.

Hauskoja ovat myös venäläisen graafikko Roman Gornitskyn kalenterit (020), joita hän suunnittelee omien sanojensa mukaan ystävilleen joka vuosi, ettei joutuisi ostamaan joululahjoja kenellekään (www.abstrkt.ru). Hänen käyttämänsä kokeellisemmat visuaalisointikeinot, kuten päivien numeroiden kirjoittaminen kirjaimin ja leikkisä taitto muistuttavat etäisesti lähestymistapaa omassa kokeiluissani.

JOURNAL OF CHEMICAL EDUCATION MAY, 1954
TYPES of GRAPHIC CLASSIFICATIONS of the ELEMENTS*

G. N. QUAM
Long Island University, Brooklyn, New York
AND MARY BATTELL QUAM
New York Public Library, New York, New York

2

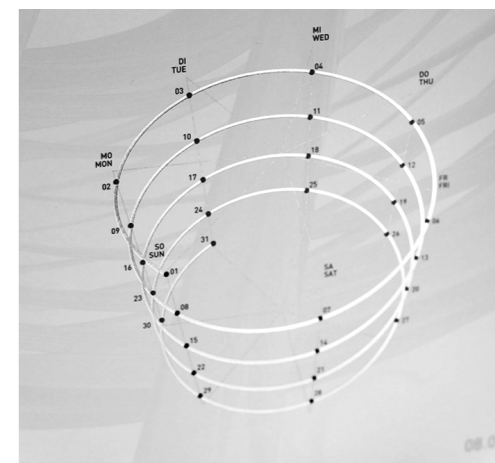
5

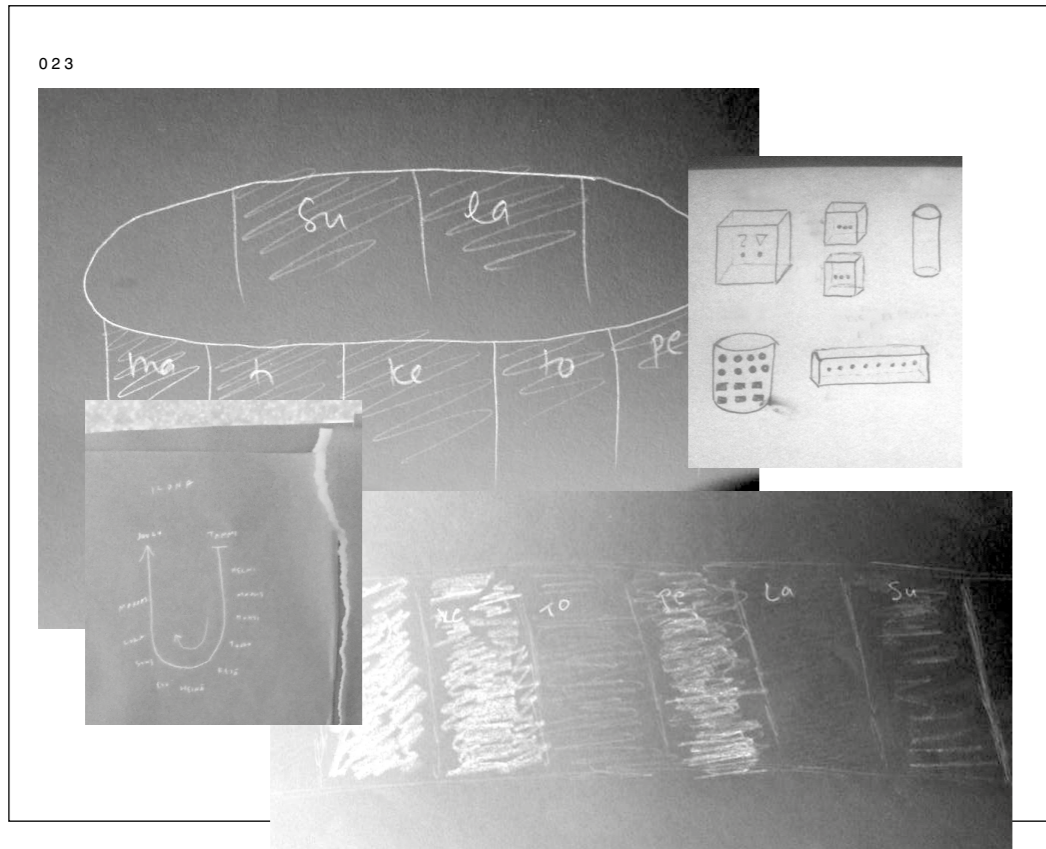
3

5

Hyvänä inspiraationlähteenä toimii myös vuonna 1934 julkaistu kirja eri tavoista visualisoida alkuainetaulukoita (021). Nyttemmin on ainakin yleisesti ottaen käytössä kaikkien tuntema pinottuihin neliöihin perustuva taulukko, mutta miksei alkuaineita voisi yhtä hyvin esittää spiraalin tai pallon muotoisessa taulukossa. Varsin samantyyppiseen esitystapaan nojaa tämä spiraalinmuotoinen kalenteri (022).

022

4.2 Haastattelu- materiaali

Oleennaista taustamateriaalia projektin kannalta oli omien havaintojeni ja mielteideni lisäksi haastattelemieni ihmisten tapa hahmottaa aikaa. Kiinnostavimpia näistä havainnoista pyrin käyttämään luonnosteluvaiheessa sekä lopullisessa produktissa. Alunperin ajatukseni oli tehdä visuaalinen kyselylomake, jonka avulla olisin kartoittanut yleisempiä ajan hahmottamisen tapoja. Tajusin kuitenkin, että valmiiksi visualisoidut ajanesitystavat voisivat olla johdattelevia, ja olisivat vain vahvistuksia omille, valmiiksi luomilleni pohdinnoille. Päädyinkin siis lähinnä utelemaan ihmisten ajatuksia aiheesta aina tilaisuuden tullen, ja joitakin pyysin piirtämään selityksensä. Olin yllättynyt siitä, miten herkästi ihmiset innostuivat päästessään kertomaan ajanhahmotuksestaan. Monet olivat yhtä mieltä siitä, että aihetta ei ole käsitelty läheskään riittävästi, ja pyysivät päästä antamaan panoksensa projektiin.

Eräs kertoi näkevänsä mielessään vuoden U-muotoisena janana, jossa tammikuu on oikealla ylhäällä, ja joulukuu vasemmalla. Vuosi kulkee siis ikäänkuin takaperin U-janalla, ja joulukuun ja tammikuun välissä on iso aukko. Toinen taas ajattelee vuoden olevan kuin kiekko, jonka reunaa pitkin kuukaudet menevät. Yksi hahmottaa kuukaudet niin, että "ankeimmat", pimeät ja opiskelun- ja työntäyteiset kuukaudet ovat kuution tai suorakulmaisen särmiön muotoisia, kun taas kivemmat lomakuukaudet (kesä-, heinä- ja joulukuu) ovat hyväntahtoisen pallon muotoisia. Kevätkuukaudet ja syksyn alkua ovat jotain siltä väliltä, huhti- ja toukokuu puolestaan kapeita lieriöitä. Elokuu on paksumpi lieriö, jonka sisällä päivät ovat aluksi pyöreitä, mutta syksyä kohti mennessä muuttuvat neliöiksi.

Yhdellä on lapsuuden Pocahontas-lukujärjestyksen viikkorakenne jäänyt vaikuttamaan aikuisiänkin mielikuvaan viikosta. Lukujärjestyksessä arkipäivät menivät normaalisti peräkkäin, mutta viikonloppupäivät olivat arkipäivien päällä. Nykyäänkin ystäväni hahmottaa viikon tähän pohjautuen, kuitenkin vielä enemmän syklisesti: viikko on kehän muotoinen, ja lauantai ja sunnuntai ovat kehän takalaidalla, eli edestäpäin katottuna ikäänkuin arkipäivien "päällä". Kun kysyin, näkeekö hän kuukaudet sitten niin, että kuukauden sisällä on neljä tällaista kehää, vastaus oli kuitenkin ei. Kuukausi on hänen mielessään osa vuoden ympyrää, ei kuitenkaan piirakkapala, vaan pelkkä kaareva viiva.

Eräs ystäväni, jolla on synestesia (aistien sekoittuminen), käsittää vuoden jonkilaisena epämuodostuneena D-kirjaimena, jossa tammi- ja joulukuun välillä on iso harmaa alue tyhjää. Kuukaudet hän kokee synestesiasta johtuen vahvasti tietyn värisinä.

6

Samaten viikoppäivät ovat hänelle selvästi värikkäitä, ja jokaisella kuluneella vuodelakin on oma värinsä.

Monissa vastauksissa toistuu ainakin jossain määrin syklinen rakenne, samoin esille nousi kokemus kuukausien keskenään erilaisista luonteista. Kaikilla ei ole tiettyä tapaa hahmottaa aikaa, tai he eivät ole tulleet ajatelleeksi asiaa. Oman aika-hahmotukseni tiedostan pohjautuvan lähes täysin lapsuudenkotini keittiössä roikkuneisiin geneerisiin seinäkalentereihin. Siksi mietinkin, että jos on ehdollistunut tietyn tyyppiselle ajan visualisoinnille noin 20 vuotta, olisiko mahdollista muuttaa omaa ajanhahmotusta tuijottelemalla seuraavat 20 vuotta täysin erityyppistä kalenteria?

7

8

9

4.3 Työvaiheet konseptoinnista toteutukseen

Projekti lähti käyntiin tietoenkin aiheen rajauksesta. Tämä vaihe oli varsin tuskallinen, koska tuntui liian sitovalta niin varhaisessa vaiheessa täysin päättää, millainen lopputulos tulisi olemaan. Oli hankalaa vielä nähdä, mikä varsinainen loppuprodukti voisi olla, sillä idea oli se, että lopputuotos muotoutuu pitkälti taustatutkimuksen ja kokeilujen perusteella. Halusin visualisoida aikaa, joten mietin pitkään, tekisinkö kellon, seinäkalenterin, taskukalenterin, tekisinkö installaation, veistoksen vai applikaation. Lopulta oli pakko edes löyhästi sitoutua siihen, että teen seinäkalenterin, mutta sen muoto saisi pysyä itselleni yllätyksenä loppuun asti.

Lähes yhtä tuskallista oli lähdekirjallisuuden etsiminen. Ajasta kertovia kirjoja kyllä löytyi runsaasti, ja niitä aluksi hamstrasinkin, kunnes tajusin, ettei niistä löytyisi haluamaani. Pitkään eksyilin harhapoluille aiheeni kanssa, kun lueskelin ajanhahmotuksesta psykologiassa ja katselin kvanttifysiikkaan liittyviä videoita YouTubesta. Lopullinen päätös seinäkalenterin tekemisestä syntyi, kun tajusin, etten voi ympätä yhteen tuotokseen liian montaa ideaa. Muuten koko pointti hukkuu, eikä kukaan ymmärrä siitä mitään. Kuukausien (tai oikeastaan opinäytetyöidea oli muhnut päässäni jo parisen vuotta) pätkäilyn jälkeen päätin, että selkeintä on, jos yritän leikitellä kalenterin visuaalisilla konventioilla veistoksen sijaan kaikille tutussa formaattikontekstissa. Silloin selkiytyivät entistä paremmin myös tarpeeni lähteiden suhteen. Osasin keskittyä juuri niihin kirjoihin ja nettisivuihin, jotka olivat merkityksellisiä työni kannalta.

Muutenkin referenssejä oli hankala löytää, sillä suurin osa kokeiluista ajan esittämisen suhteen tuntui olevan juuri kellomaailmassa, ei niinkään kalentereissa. Googlatessa ”experimental calendar” kokeellisinta oli korkeintaan runsas värien käyttö tai leikittelevä typografia. Tämä tosin entuudestaan vahvasti päätöstäni siitä, että haluan tehdä opinnäytteeni juuri tästä aiheesta.

Varsinainen projektin tekeminen alkoi kirjoittamisella, sillä asioiden jäsentäminen paperille ennen luonnosteluvaihetta oli tärkeää omien ajatusteni ja tavoitteideni selkeyttämistä varten. Lisäksi koin, että tässä työssä kirjallisella osiolla on yhtä suuri rooli kuin loppuproduktilla, joten halusin keskittyä siihen kunnolla. Noin parissa viikossa oli yli puolet kirjallisesta osiosta kirjoitettuna ja ajatukset kasassa, jolloin saatoinkin viimein aloittaa luonnostelun.

Aivan aluksi lähdin liikkeelle moodboardista. Olin tehnyt parikin sellaista jo aihe- ja väliseminaariin, mutta nyt muokka-

sin aiemmista versioista hieman tarkemman referenssikartan. Huomasin, että fiilispohjalta koostetussa moodboardissa toistuivat tietyt asiat: kerroksellisuus ja läpinäkyvyys, epäsymmetrisyys, kolmiulotteisuus, valkoinen väri, paperiset objektit, viivapiirrokset sekä tilassa olevat installaatiot. Tämä tuntui loogiselta, sillä tarkoitukseni oli päästä leikittelemään vakiintuneilla kalenterikonventioilla, kuten symmetrisyydellä, lineaarisuudella ja materiaalilla (paperi), joitakin mainitakseni.

Pitkän pätkäilyn jälkeen päädyin viimein tekemään ison, kaksiulotteisen paperisen seinäkalenterin. Visualisoisin jokaisen kuukauden eri tavalla, mutta silti perinteisen julisteformaatin rajoissa. Varsin pian kävi kuitenkin selväksi, että tällainen ratkaisu olisi toisaalta liian rajoittava kokeilujen kannalta ja toisaalta liian tavanomainen. Minua kritisoi siinä, että koko työ ”lässähtäisi”, jos pitäytyisin täysin kaksiulotteisessa printtiformaatissa. Alitajuisesti olin itsekin ollut sitä mieltä, mutta olin ajatellut, että 12 julistetta olisi ollut niin ajankäytön kuin budjetinkin kannalta helpoin vaihtoehto.

Keskusteltuani asiasta lisää ymmärsin, että parempi idea olisi vaihdella jokaisen kuukauden kokoa ja muotoa, ja esittää tämä vuosikokonaisuus jossain tilassa. Tällöin jokainen kuukausi pääsisi paremmin oikeuksiinsa, mahdollisuuksia erilaisiin kokeiluihin olisi enemmän, ja lopullisesta työstä saisi näyttävät kuvat portfolioon. Nyt aloin tuskastumisen sijaan innostua, sillä tunsin olevani taas oikeilla jäljillä.

Tarkoitus olisi siis lopullisessa työssä rikkoa ainakin yhtä, mahdollisesti useampaa totuttua kalenterikonventiota per kuukausi. Aloin ideoida 12 erilaista tapaa esittää kuukausi, ja yritin miettiä, miten ne toimisivat keskenään tilassa. Tärkeää olisi rytmi: toiset olisivat isompia kuin toiset, jotkut olisivat kaksiulotteisia printtejä, osa taas kolmiulotteisempia objekteja. Jotkut toimisivat itsenäisinä, toiset olisivat kahden tai kolmen ”sarjoja”. Jokin yhdistävä tekijä tulisi silti olla, ja päädyin neutraaliin, moodboardista poimittuun valkoiseen väriin. Lisäksi ajattelin, että materiaalina voisi kaikissa olla paperi, sillä voisin kokeilla, mihin kaikkeen perinteinen kalenterimateriaali taipuu. Valkoinen väri ja yksi materiaali auttaisivat välttämään sekavuutta, ja samalla visuaalinen osa olisi edes jollain tapaa sidoksissa myös kirjallisen osion visuaaliseen muotoon.

Olin jo ehtinyt luonnostella Illustraattorilla erilaisia viivapiirroksia, joista jotkut olivat mielestäni kiinnostavia ja käyttökelpoisia. Päätin tehdä vielä lisää Illustraattor-testejä, minkä jälkeen tein kokeiluja paperista: origameja, suikalei-

ta, revittyjä paloja, läpinäkyvyydellä pelaamista. Mietin myös, voisiko yksi kuukausista olla muista poiketen hyvin värikäs. Halusin, että jokainen kuukausi pohjautuisi tutkimusvaiheessa löydettyihin havaintoihin, ja yksi oli ystäväni haastattelussa ilmennyt synestesia. Ajattelin, että myös "tila-installaation" rytmin kannalta yksi värikäs työ yhdentoista valkosävyisen työn rinnalla näyttäisi kiinnostavalta.

Samanaikaisesti pähkäilin kirjallisen osan visuaalista ilmettä, johon halusin erityisesti panostaa. Varsinainen loppuprodukti tulisi olemaan hieman "taiteellinen" ja epämääräinen, joten halusin kirjallisen osion taitossa osoittaa kykyäni myös graafisena suunnittelijana – onhan kyseessä kuitenkin graafisen suunnittelun osaston lopputyö. Koska kyseessä on tutkielma, on pääpaino yhtäläillä myös kirjallisessa osiossa ja sen visuaalisuudessa.

Lukuisien fonttikokeilujen jälkeen päädyin viimein käyttämään Timesia, mutta perinteisestä muunneltuna versiona. Tämä tuntui luonnolliselta valinnalta, sillä itse tutkielmassakin on ajatuksena perinteisen kyseenalaistaminen ja sillä leikkiminen. Leipätekstiin valikoitui Monospace 821 ja sivunumeroihin Menlo. Kuten fyysisessä produktissa, myös kirjallisessa osiossa päätin käyttää hillittyä värimaailmaa sekamelskan välttämiseksi. Musta-valkoiset tekstit ja kuvat edesauttoivat itse sanomaan keskittymistä sekä sitoivat kirjallisen osan kalenteri-installaatioon.

Näiden fonttien yhdistelmällä sekä mustavalkoisuudella tavoittelin eräänlaista toimistotarvikkeenä (kopiokoneet, geneeriset almanakat, ynnä muut sellaiset), mikä kalentereista usein tulee mieleen. Toisaalta kalenterit voivat herättää mielikuvia myös yltäkylläisyydestä: samettiset tai nahkaiset kannet, kirjanmerkkinauha, tai kultaukset. Valitsinkin kirjallisen osion paperiksi hopeaan taittavan ylellisen helmiäispaperin kontrastiksi kontorimaisuudelle. Sidontatapana olen käyttänyt toimistohengen mukaisesti rei'ittämistä ja metallista pikanitojaa.

Sitaattisivujen kuosit tulivat luonnosteluvaiheessa, kun testailin millä eri tavoin päivien nykyisillä neliskanttisilla ja symmetrisillä muodoilla voisi leikitellä. Aikaa ei mielestäni voi tai kannata laittaa rajoihin tai kehyksiin, vaan itse näen, että päivien rajat ovat ennemminkin epäselvät ja epäsäännölliset, kenties vähän utuisetkin. On vaikea sanoa, mistä alkaa uusi päivä ja mihin vanha loppuu, tapahtuuhan nukkumaanmeno ja herääminenkin usein eri päivinä eri aikaan.

Samaan tapaan luonnostelin muitakin versioita: voisiko päivien pituuden tuntuun vaikuttaa tekemällä niistä neliön tai suorakulmion muotoisen sijaan pitkiä ja kapeita suikaleita tai vaikkapa

rytmittää päiviä taittelemalla näitä suikaleita kerroksittain? Testailin aluksi Illustratorilla viivoja ja muotoja, ja jossain vaiheessa siirryin paperikokeilujen pariin.

"Some of the new designs may appear odd, but this is probably because we have not seen them before. The conventional designs for statistical graphics have been viewed thousands of times by nearly every reader of this book. With use, the new designs will come to look just as reasonable as the old." (Tufte 2001, 136). Tämän yritin pitää mielessäni testauksia tehdessäni, jotta rajoittaisi itseäni liikaa.

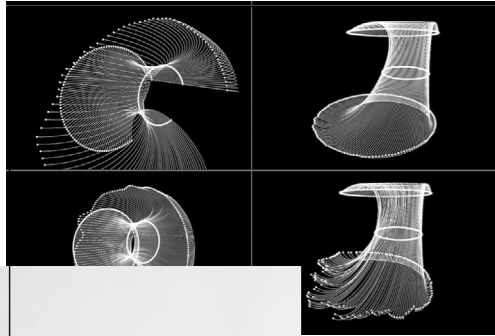
Lopulta kiinnostavinta oli se, että osa lopputuloksista syntyi puhtaasti vahinkojen kautta. Esimerkiksi yhden kuukauden olin suunnitellut julisteesi, mutta testiprinttauksia tehdessäni huomasin, että se toimikin paremmin nimenomaan erillisinä suikaleina. Samaten jotkut kuukausista oli mahdollista suunnitella ja toteuttaa vasta kuvaustilanteessa, kun pääsi näkemään tilan ja sen, miten teokset muodostivat keskenään yhtenäisen kokonaisuuden. Samalla näki, mitä kokonaisuudesta vielä puuttui ja mitä piti lisätä, jotta lopputulos olisi sopivan vaihteleva mutta silti yhtenäinen.

Projektin edetessä jouduin luopumaan ajatuksesta merkitä päivät numeroin, sillä olisi ollut mahdotonta valita fontti, joka olisi sataprosenttisen neutraali, eikä viestisi muotokielellään mitään. Tarkoitus oli nimittäin esittää vain konsepteja, ei valmiita kalentereita, ja huomasin, että ideoiden esittämisen kannalta oli parempi merkitä päivät tarvittaessa muilla tavoin, esimerkiksi pisteellä, viivalla tai kolmiulotteisella muodolla.

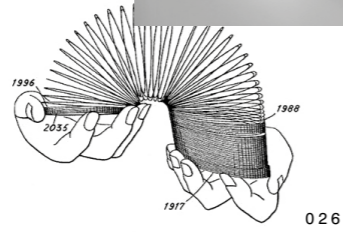
Seuraavalta aukeamalta löytyy osa prosessin alussa kasaamastani moodboardista, ja sitä seuraavilla aukeamilla on joitakin digitaalisia sekä fyysisessä formaatissa aivan alussa tekemiäni karkeita luonnoksia.

024

025

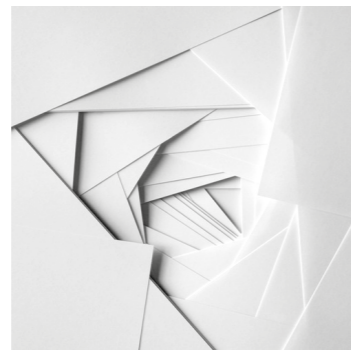
026

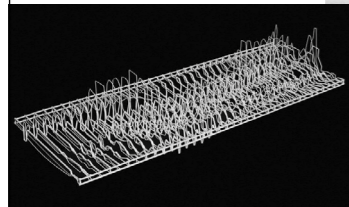
027

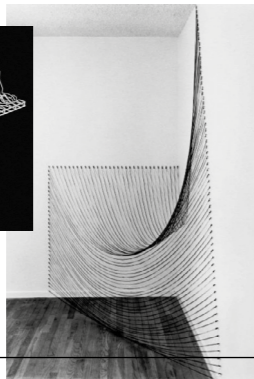
028

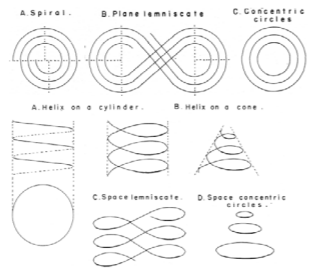
029

030

031

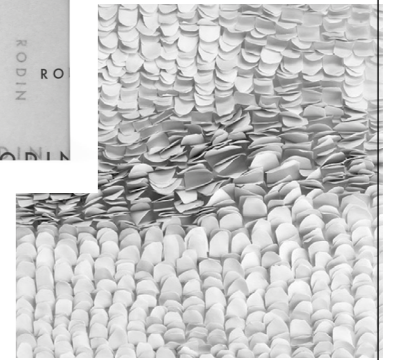

032

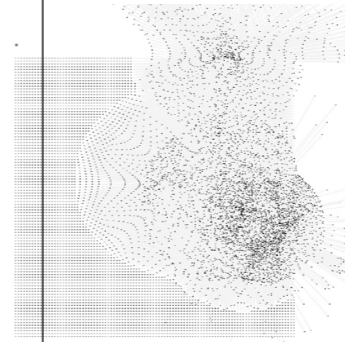
033

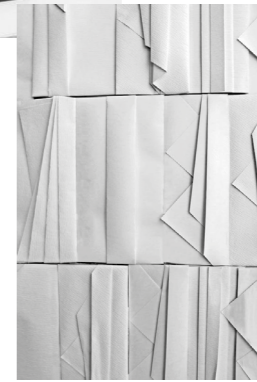
034

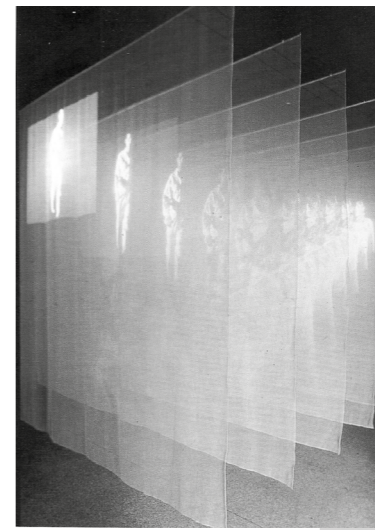
035

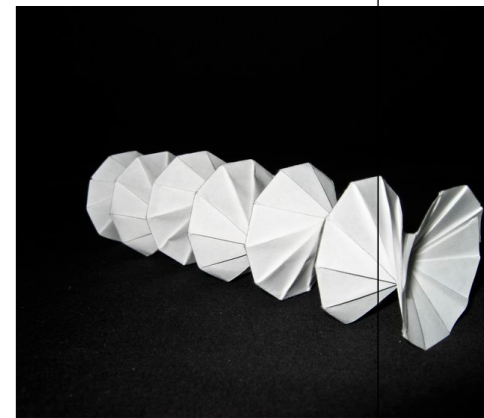
036

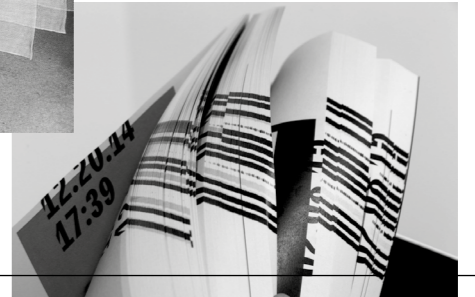
037

039

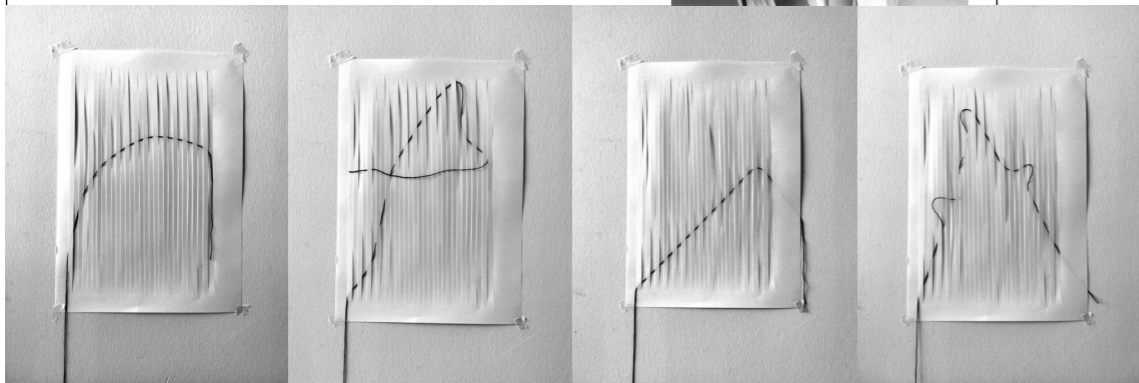
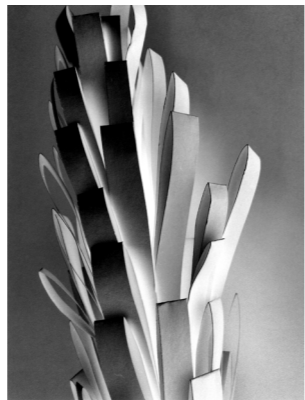
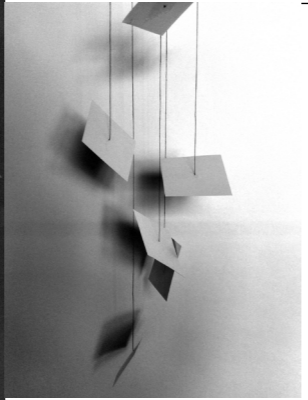
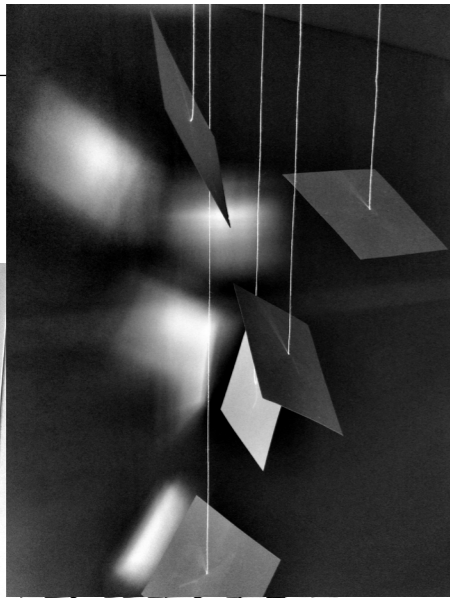

038

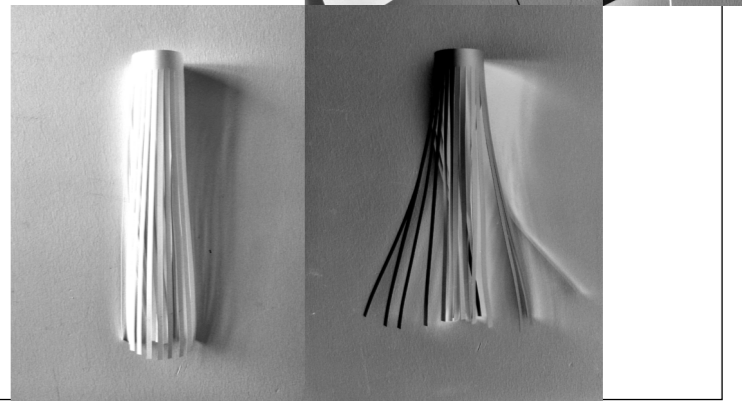
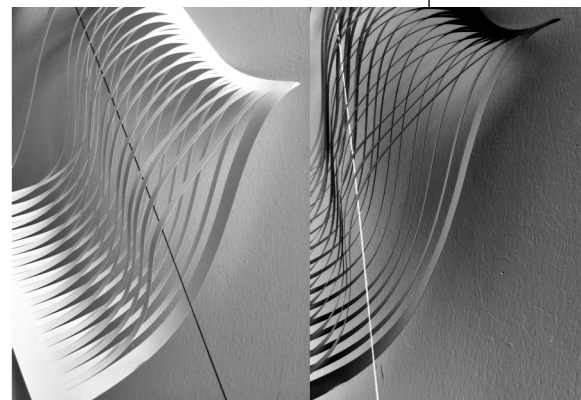
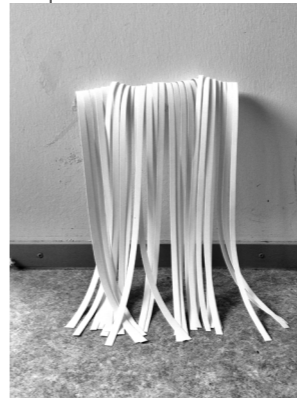
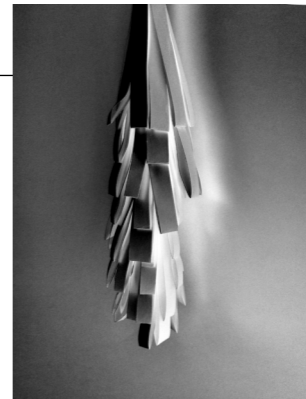

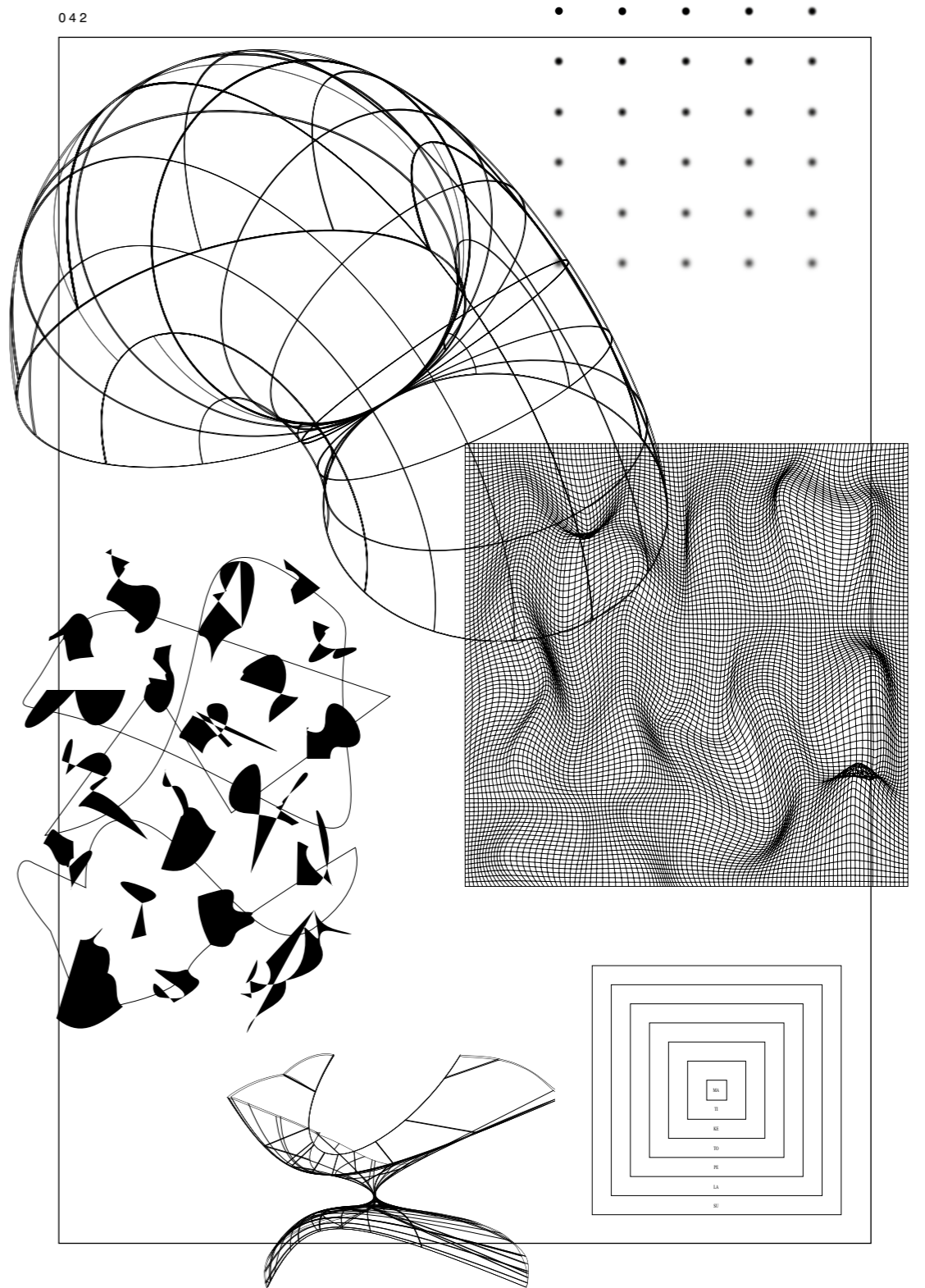
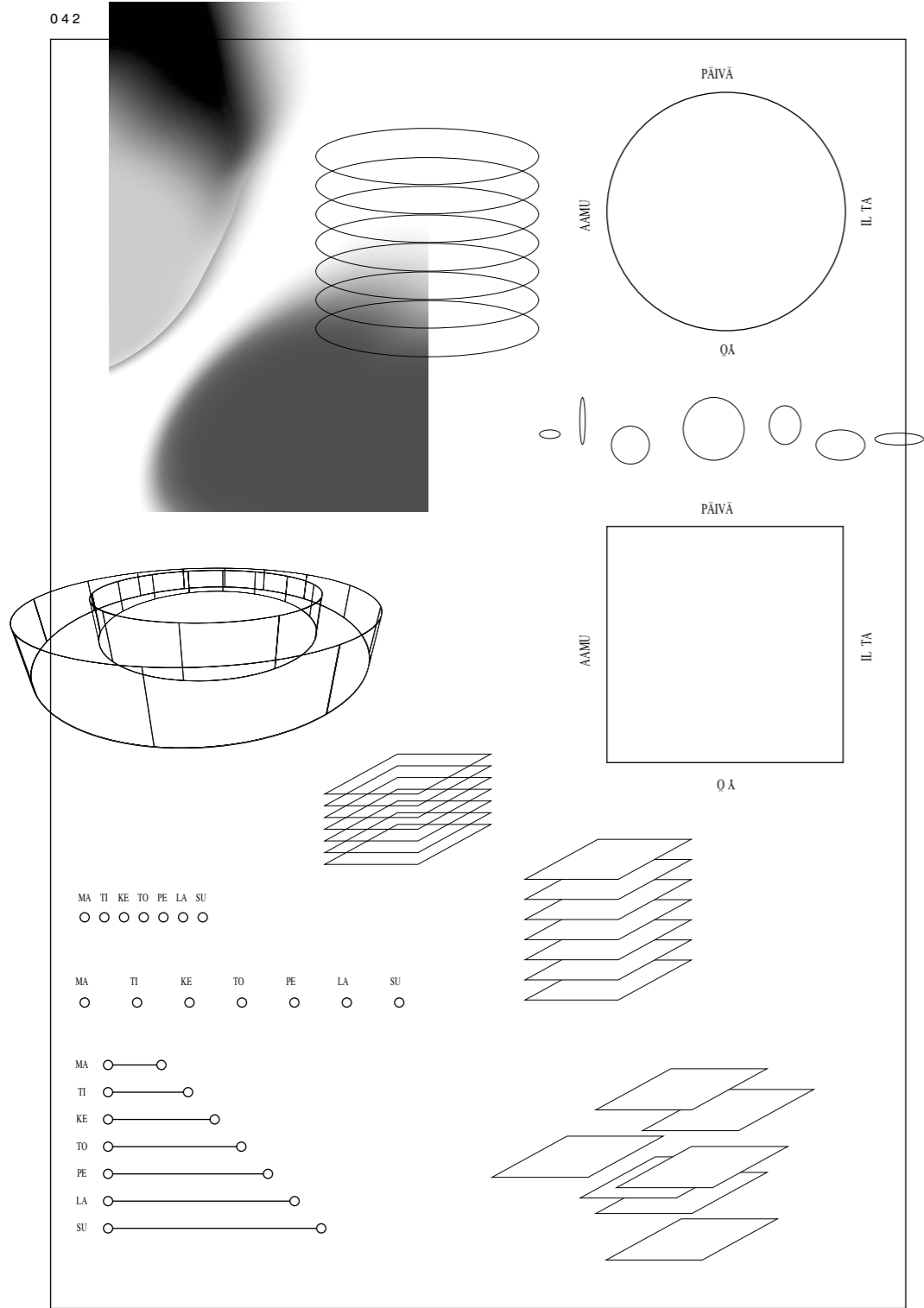
040

041

041

The ideal calendar is
looking at the sky, this
gives your head a work-
out.

5.1 Kalenteri esineenä

2

7

3

Lopullinen visuaalinen produkti koostuu 12 erilaisesta paperi- ja printtikokeilusta. Kyseessä on siis 12 erilaista tapaa visualisoida kuukausi. Jokainen kuukausi pohjautuu yhteen tai useampaan prosessin aikana ilmitulleeseen havaintoon. Tarkoitus ei kuitenkaan ole ollut kirjaimellisesti ja orjallisesti noudattaa näitä havaintoja, vaan käyttää niitä ponnahduslautana vapaalle ideoinnille ja testauksille.

Havainnot koostuvat tyypillisimmistä kalenterikonventioista, joiden huomasi toistuvan perinteisissä kalentereissa, tai vastaavasti sellaisista ominaisuuksista, jotka mielestäni puuttuvat geneerisistä kalenteriformaateista. Valitsin lopulta 12 tärkeintä tai produktin kannalta käytettävintä: väri, muoto, materiaali, muokattavuus, liikkuvuus, opasiteetti, pituus, etäisyys, kerroksellisuus, sisäkkäisyys, syklisyys sekä rytmi.

Esittelen kalenterikonaisuuden työt siinä järjestyksessä kuin ne ovat liitesivuilla, en siinä järjestyksessä kuin olen ne tehnyt. Ensimmäisen ”kuukauden” (a) aiheena on syklisyys, sillä se oli asia, joka toistui useaan otteeseen taustatyötä tehdessäni. Halusinkin toteuttaa sen jotenkin eri tavalla kuin syklisyys normaalisti mielletäisiin (symmetrinen ympyrä, kehä, jne.), joten ajatuksena oli tehdä pitkästä, kierteellä olevasta paperinauhasta epäsäännöllinen ja roikkuva ”kasa”.

Seuraava kuukausi (b) koostuu 30 epäsymmetrisestä paperinpalasta, jotka ovat päällekkäin. Yksi havainto oli, että useimmiten päivät esitetään vierekkäin tai allekkain, harvemmin päällekkäin. Kerroksellinen pienimuotoinen installaatiokalenteri voisi olla hauska katseltava hyllyssä tai yöpöydällä.

Kolmas kuukausi (c) liittyy myös jossain määrin vierekkäisyyteen ja päällekkäisyyteen. Kuukausi koostuu 30 läpinäkyvästä paperista, joissa jokaisessa on musta piste merkitsemässä päivää. Halusin, että näyttämällä vain kuluvan päivän tarkkana ja tulevaisuudessa olevat päivät utuisina niin, että viimeisimmät päivät eivät näy ollenkaan, se simuloisi realistista tilannetta: emme voi nähdä tarkasti tulevaisuuteen nykyhetkeä pidemmälle.

Neljäs kuukausi (d) pohjautuu havaintoon synesthesiasta eli aistien sekoittumisesta. Miksei päiviä ja viikkoja voisi esittää pelkästään värein? Väreillä voisi luoda tunnetiloja ja kenties vähentää kiireestä ja tiukoista taulukoista syntyvää ahdistusta, vaikkapa näin: ”Seuraava viikko on piristävän keltainen, odotan innolla mitä se tuo tullessaan”.

Viides kuukausi (e) koostuu 30 lattiaan kiinnitetystä paperisuikaleesta, joiden on tarkoitus luoda rytmiä ja joustavuutta. Ylös ja alas vuoronperään kaartuvat suikaleet ovat kuin oikeat-

kin päivät, joissa tunnetilat ja energiatasot vaihtelevat päivän mittaan, ja ovat erilaiset jokaisen kuukauden päivänä.

Kuudes kuukausi (f) on mielestäni yksi kiinnostavimmista. Taustalla on ajatus kalenterin muokattavuudesta. Kuukaudessa on 30 "suikaletta", joiden lomitse kulkee lanka, josta voi itse muotoilla mieluisan kuukauden kulun, sekä vaihdella sitä tarpeen tullen. Varioimismahdollisuuksia on satoja, ja samalla kalenteri toimii myös esteettisenä objektina tilassa niin, ettei sitä heti hoksaa kalenteriksi.

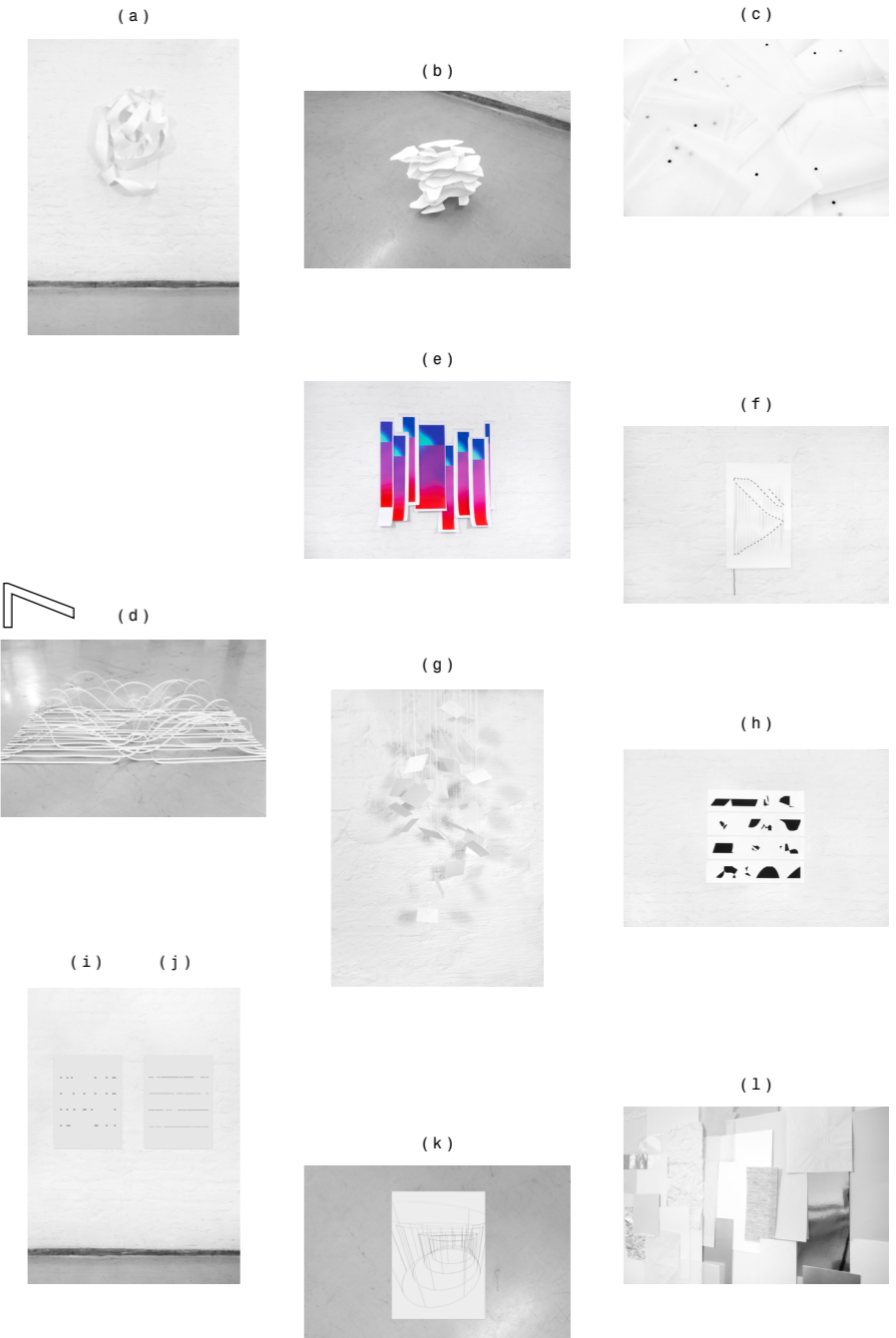
Seitsemännessä, 30 roikkuvasta paperinpalasta tehdyssä "mobile" -kuukaudessa (g) on ideana liikkuvuusaspekti: päivät heiluvat ilmavirran mukana, välillä kiiivaammin, välillä hiljempaa. Myös tässä on ollut ajatuksena mahdollisuus integroida kalenteri osaksi muuta sisustusta sen sijaan, että se olisi erillinen, staattinen objekti. Miksei esimerkiksi vauva voisi aloittaa ajanhahmotuksensa muodostamisen katselemalla tämänkaltaista kolmiulotteista ja liikkuvaa kalenteriesinettä?

Kahdeksas kuukausi (h) esittää päivät keskenään erimuotoisina. Kalenterissa on neljä paperiliuskaa (neljä viikkoa), joissa kussakin on seitsemän erimuotoista ja -kokoista kuvioita eli päivää.

Seuraavat kolme kuukautta toimivat ikään kuin sarjana, sillä ne ovat kaikki viivapiirrosprinttejä. Käsiteltävänä on ollut päivien väliset etäisyydet (i), päivien pituudet (j) sekä lineaarisuuden sijaan viikkojen esittäminen sisäkkäin (k).

Viimeisimpänä on vielä kuukausi, jossa jokaiselle 30 päivälle on oma materiaalinsa (l). Alunperin tarkoitukseni oli koostaa kalenteri 30 erilaisesta valkoisesta paperista, mutta melko pian ymmärsin, etteivät paperien hienovaraiset tekstuurierot tulisi valokuvassa näkymään riittävän hyvin. Päätin käyttää erisävyisiä papereita ja niiden lisäksi myös heijastavia pintoja sekä kankaita, ja lopputuloksesta tulikin kiinnostavampi kuin olin odottanut.

Kaikkien installaatioiden ja printtien takana on enemmän tai vähemmän ollut ajatus viikkojaon keinotekoisuudesta, sekä erinäiset sitaattit ajankulun kadottamisen tärkeydestä. Kenties ajantajun kadottamisen tavoittelussa on ideaa. Seinäkalenterit voisivat olla enemmän tunnepohjaisia ja esteettisiä kaksi- tai kolmiulotteisia rakennelmia, joissa ei olisi niin tarkkaa, mikä päivä on parhaillaan meneillään. Kalenteri olisi lähinnä viitteellinen, ja nykyhetkeen keskittyminen tärkeintä.

6.1 Itsearviointi

6.2 Kalenterin tulevaisuus

A good time occurs precisely when we lose track of what time it is.

6.1 Itse- arviointi

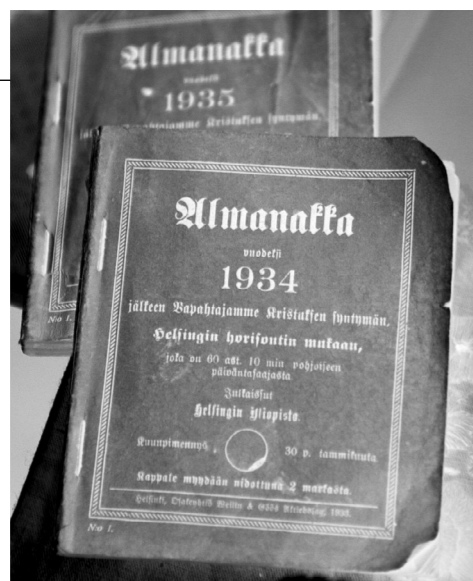

Nyt kun projekti on valmis, mutta vielä esittämättä ja arvioimatta, on hyvä hetki tarkastella projektin lopputulosta. Mitä olisin voinut tehdä toisin? Saavutinko itselleni asettamani tavoitteet? Mitä opin prosessista?

Henkilökohtaisiksi tavoitteikseni olin asettanut muun muassa konseptuaalisen ajattelun harjoittamisen sekä mukavuusalueeltaani tietokoneen ja kaksiulotteisuuden parista poistumisen. Halusin myös kehittää tehokkuuttani projektinhallinnassa ja lisäksi saada portfoliomateriaalia jatko-opintoihin hakua varten. Koen saavuttaneeni tavoitteeni suurimmilta osin. Opinnäytettä tehdesäni vahvistui ajatukseni siitä, että haluaisin tulevaisuudessa päästä tekemään lisää kolmiulotteisia ja konseptipainotteisia projekteja. Kokeilin myös itselleni uusia projektinhallintamenetelmiä, joista on varmasti myöhemminkin hyötyä.

Tärkein anti lienee kuitenkin se, että sisäistin viimein kunnolla prosessilähtöisen työskentelytavan. Vaihtovuotenuani Kööpenhaminassa koulussa korostettiin prosessin merkitystä, mutten vielä silloin oppinut täysin pois lopputuloslähtöisestä työskentytavasta, vaikka loppupresentaatioissa prosessiani mukamas esittelinkin. Antoisinta olikin nyt huomata, millaiseksi loppuprodukti muotoutui kuin vahingossa prosessin mukana, ja tuli tekijälleen askel askeleelta yllätyksenä vielä loppumetreilläkin kuvattaessa ja kuvia muokatessa. Ennen kaikkea koen onnistuneeni tavoitteessani herätellä ihmisiä ajattelemaan omaa aikahahmotustaan. Lisäksi hauskin oli ikään kuin palata juurille ensimmäiseen opiskeluvuoteen ja Kari Lohkon kurssien teemoihin. Tuntui, että ympyrä sulkeutui, kun pääsi taas miettimään rytmiä, symmetriaa, muotoja ja vastamuotoja, sekä muita visuaalisia voimia.

Jos aloittaisin nyt alusta, en todennäköisesti ujuttaisi mukaan printtejä. Olin ajatellut, että nimenomaan printtien mukanaoleminen toisi hyvää rytmiä ja kiinnostavuutta kokonaisuuteen, mutta jo kuvaustilanteessa mietin, että kokonaisuus olisi ollut vielä vaikuttavampi jos kaikki 12 kokeilua olisivat olleet kolmiulotteisia. Lopputulos antaa kuitenkin hyvän pohjan jatkokokeittelulle, ja haluaisinkin luoda vielä astetta kehitellymän produktin, joka olisi mahdollisesti jonkinlainen yhdistelmä näistä havainnoista ja kokeiluista. Kiinnostavaa olisi ehkä tehdä jonkinlainen interaktiivinen ja kustomoitava mobiiliapplikaatio, lisää erilaisia formaattikokeiluja, tai kehitellä nykyisiä tuotoksia niin, että niistä voisi pitää näyttelyn.

6.2 Kalenterin tulevaisuus

Lopuksi haluaisin vielä pohdiskella, kuinka kalenterin funktio ja design tulevat mahdollisesti tulevaisuudessa muuttumaan. Tärkeimpiä avainsanoja lienevät tällä hetkellä pinnalla olevat ilmiöt kuten ekologisuus ja digitaalisuus.

Harvemmin esimerkiksi näkee kalentereita, joita on mahdollista käyttää vuosi toisensa jälkeen. Liekö syynä vain markkinavoimat (esimerkiksi Suomessa myytiin vuonna 2007 noin 17,5 miljoonaa kalenteria, keskimäärin 3-4 kappaletta jokaista suomalaista kohden), vai tuleeko viimevuotisen kalenterin tuijottamisesta liian voimakas Déjà vu -tunne? Ehkä ajatus on, että uusi kalenteri- tai lukuvuosi on mukava aloittaa puhtaalta pöydältä. Toisaalta globaalisti vuosittaiset sadat miljoonat printtikalenterit, jotka vuoden päätteeksi lentävät roskiin tai menevät kierrätykseen, eivät ole ekologisesti kestävin vaihtoehto.

"Millainen on kalenterien tulevaisuus? Sähköiset almanakat ja kalenterit tekevät tuloaan, mutta niiden vaikutus paperikalenterien kokonaismarkkinoihin on ollut vielä vähäinen. Varsinkin nuoriso näyttää kuitenkin jo käyttävän älypuhelimiaan enemmän kuin perinteistä taskukalenteria. On selvää, että osa muistiinpanokalentereista korvautuu vähitellen sähköisillä ohjelmilla. Sen sijaan kuva- ja seinäkalenterit pitävät puoliaan varmasti vielä pitkän aikaa. Niiden määrä 2000-luvun alussa oli paremminkin nousussa kuin laskussa, kun Suomessa jaettiin ennätysmäärät ilmaisia kalentereita. Viime vuosien lama pudotti kuitenkin myös seinäkalenterien määrää." (Oja 2013, 258-259).

Digitalisoituvassa maailmassa yksi suunta tuleekin varmasti olemaan sähköiset kalenterit. Digiapplikaatioiden etuna voisi olla mahdollisuus esimerkiksi fonttien ja värien kustomoimiseen, kuvien ja videoiden lisääminen, tai vaikkapa työmäärän tai vapaapäivien mukaan kokoa vaihtavat päivät ja viikot. Yksi kehityssuunta saattaisi olla myös sosiaaliseen mediaan jollain tapaa linkittyvä kalenteriratkaisu.

Oman projektini tiimoilta voisikin olla mielenkiintoista käyttää löydettyjä havaintoja mobiiliapplikaation tai näyttelyn lisäksi myös esimerkiksi digitaalisen, vaikkapa heijastettavan seinäkalenterin kehittelyyn. Toisaalta ei pidä aliarvioida painettujen tuotteiden merkitystä ihmisille – itsekin käytän edelleen mieluummin perinteistä paperikalenteria sähköisen sijaan. Kenties yhä kehittyvät painomenetelmät luovat uusia mahdollisuuksia myös printtikalenteriformaattiin.

Painetut lähteet
Digitaaliset lähteet
Kuvälähteet
Sitaattilähteet

Time is a figure eight,
at its center the city of
Déjà vu.

Painetut lähteet

Bildi Grafiks. 2009. Tempus Fugit – World's best calendar design. Index Book, Barcelona.

Boroditsky, Lera. 2011. How languages construct time. (Essee, julkaistu kirjassa: Dehaene, Stanislas & Brannon, Elizabeth. 2011. Space, Time and Number in the Brain. Oxford University Press.)

Hart-Davis, Adam. 2012. Aika – Suuren mysteerin jäljillä. Gummerus.

Lupton, Ellen & Cole Phillips, Jennifer. 2008. Graphic Design, The New Basics. Princeton Architectural Press, New York.

Oja, Heikki. 2013. Aikakirja 2013. Helsingin yliopiston almanakkatoimisto, Helsinki.

Tufte, Edward. 2001. The Visual Display of Quantitative Information. Graphics Press.

Zimbardo, Philip & Boyd, John. 2008. The Time Paradox: The New Psychology of Time That Will Change Your Life. Rider, London.

Digitaaliset lähteet

Cooper, Belle Beth / The Science of Time Perception: Stop It Slipping Away by Doing New Things / 2013
<http://blog.bufferapp.com/the-science-of-time-perception-how-to-make-your-days-longer>
[Viitattu 12.06.2015]

Eagleman, David M. / Time perception
<http://www.eagleman.com/research/time-perception>
[Viitattu 12.06.2015]

MOTY / Kulttuurienvälinen viestintä
<http://estudio.edupoli.fi/moty/index.asp?id=720&kat=Kulttuurien-valainen+viestinta&sid=&sub=&title=3266>
[Viitattu 02.08.2015]

Nummila, Sakari / Yhdysvaltalaiset tutkijat: tulevaisuus vaikuttaa menneisyyteen / 2015
<http://avaruus.fi/uutiset/kosmologia-ja-teoreettinen-fysiikka/yhdysvaltalaiset-tutkijat-tulevaisuus-vaikuttaa-menneisyyteen.html>
[Viitattu 20.09.2015]

Pöysä, Mervi / Aika kulkee eri rytmissä / 2010
http://edu.fi/yleissivistava_koulutus/maahanmuuttajien_koulutus/monikulttuurinen_koulu/kulttuurien_valinen_viestinta/aika_kulkee_eri_rytmissa
[Viitattu 10.07.2015]

Ragnar / The Convergence of Sanskrit and Hebrew Vedas: Why? / 2013
<http://considerthegospel.org/vedic/tag/buddhist-calendar-and-bible/>
[Viitattu 08.07.2015]

Virtanen, Sofia / Papua-Uudesta-Guineassa elää heimo, jolla on ainutlaatuinen aikakäsitys / 2012
<http://www.tekniikkatalous.fi/tiede/2012-06-01/Papua-Uudesta-Guineassa-elaa-heimo-jolla-on-ainutlaatuinen-aikakäsitys-3254041.html>
[Viitattu 02.08.2015]

<https://fi.wikipedia.org/wiki/Kalenteri> [Viitattu 19.06.2015]

<https://en.wikipedia.org/wiki/Calendar> [Viitattu 19.06.2015]

Kuvalähteet

- 001 – http://www.agraart.pl/pics/dziela/52_tarasin.jpg
- 002 – <https://www.pinterest.com/pin/437341813790448316/>
- 003 – https://en.wikipedia.org/wiki/Week#/media/File:Weekday_heptagram.ant.png
- 004 – <https://en.wikipedia.org/wiki/Week>
- 005 – https://society6.com/product/hannibal-clock_wall-clock#33=284&34=286
- 006 – <http://static3.businessinsider.com/image/52265fa06bb3f7557468b306/the-lewis-model-explains-every-culture-in-the-world.jpg>
- 007 – <https://kristenseidlleadership.files.wordpress.com/2014/03/hour-glass.jpg>
- 008 – <http://www7.pcmag.com/media/images/439422-moleskine-livescribe.jpg?thumb=y>
- 009 – <http://www.eliasanderson.com/wp-content/uploads/2014/04/iOS-calendar-comparison.jpg>
- 010 – http://cdn-static.cnet.co.uk/i/product_media/40002645/calendar.jpg
- 011 – https://4.bp.blogspot.com/-1vY0pyH5qQQ/UqTHiEU_sdI/AAAAAAADPs/ISWkRHQfvvY/s1600/image.png
- 012 – <https://www.pinterest.com/pin/437341813790448359/>
- 013 – <https://www.pinterest.com/pin/437341813790448455/>
- 014 – <https://www.pinterest.com/pin/437341813790448090/>
- 015 – <https://www.pinterest.com/pin/437341813790448499/>
- 016 – <http://www.ronrobinson.com/v/vspfiles/photos/38718-2.jpg>
- 017 – <http://www.nooka.com/wp-content/uploads/2015/04/Nooka-K-ZenH-White-Watch.jpg>
- 018 – <https://www.pinterest.com/pin/437341813790448297/>
- 019 – <https://cargocollective.com/agnietepreidyte/CALENDAR>
- 020 – <http://abstrkt.ru/index.php?p=cal2013>
- 021 – http://www.meta-synthesis.com/webbook/35_pt/quam_2.jpg
- 022 – <http://www.indexbook.com/libro.php?idLibro=920&ln=en>
- 023 – Haastattelumateriaalia
- 024 – <https://www.pinterest.com/pin/437341813791676268/>
- 025 – <https://www.pinterest.com/pin/437341813790448705/>
- 026 – <https://www.pinterest.com/pin/437341813791676391/>
- 027 – <https://www.pinterest.com/pin/437341813791485199/>
- 028 – <https://www.pinterest.com/pin/437341813791897049/>
- 029 – <https://www.pinterest.com/pin/437341813790448689/>
- 030 – <https://www.pinterest.com/pin/437341813791482912/>

- 031 – <https://www.pinterest.com/pin/437341813791482857/>
- 032 – <http://meta-synthesis.com/webbook>
- 033 – <https://www.pinterest.com/pin/437341813790448139/>
- 034 – <https://www.pinterest.com/pin/437341813792001037/>
- 035 – <https://www.pinterest.com/pin/437341813791668040/>
- 036 – <https://www.pinterest.com/pin/437341813791513685/>
- 037 – <https://www.pinterest.com/pin/437341813790448697/>
- 038 – <https://www.pinterest.com/pin/437341813790448468/>
- 039 – <https://www.pinterest.com/pin/437341813791483052/>
- 040 – <https://www.pinterest.com/pin/437341813791886748/>
- 041 – Marina Vesikko
- 042 – Marina Vesikko
- 043 – http://www.ts.fi/static/content/pic_5_164151_164153_1200.jpg

Liitteen kuvat: Marina Vesikko

Sitaatit

- 1 Johdanto – Hammond, Claudia
www.brainpickings.org/2013/07/15/time-warped-claudia-hammond/
- 2 Taustatutkimus – Judge, Michael. 2004. The Dance of Time: The Origins of the Calendar. Arcade Publishing, New York. (s. 11)
- 3 Ajan visualisoimisen konventiot – Disraeli, Benjamin
www.goodreads.com/quotes/144155
- 4 Tekoprosessi – Bildi Grafiks. 2009. Tempus Fugit - World's best calendar design. Index Book, Barcelona. (s. 275)
- 5 Lopullinen produkti – Tempus fugit (s. 255)
- 6 Lopuksi – Farrar Capon, Robert
www.goodreads.com/author/quotes/91124
- 7 Lähteet – Brault, Robert
<http://izquotes.com/quote/301847>
- 8 Liitteet, viimeinen sivu – Tempus Fugit (s. 127)

[Kaikkiin tämän aukeaman sähköisiin lähteisiin viitattu 12.11.2015]

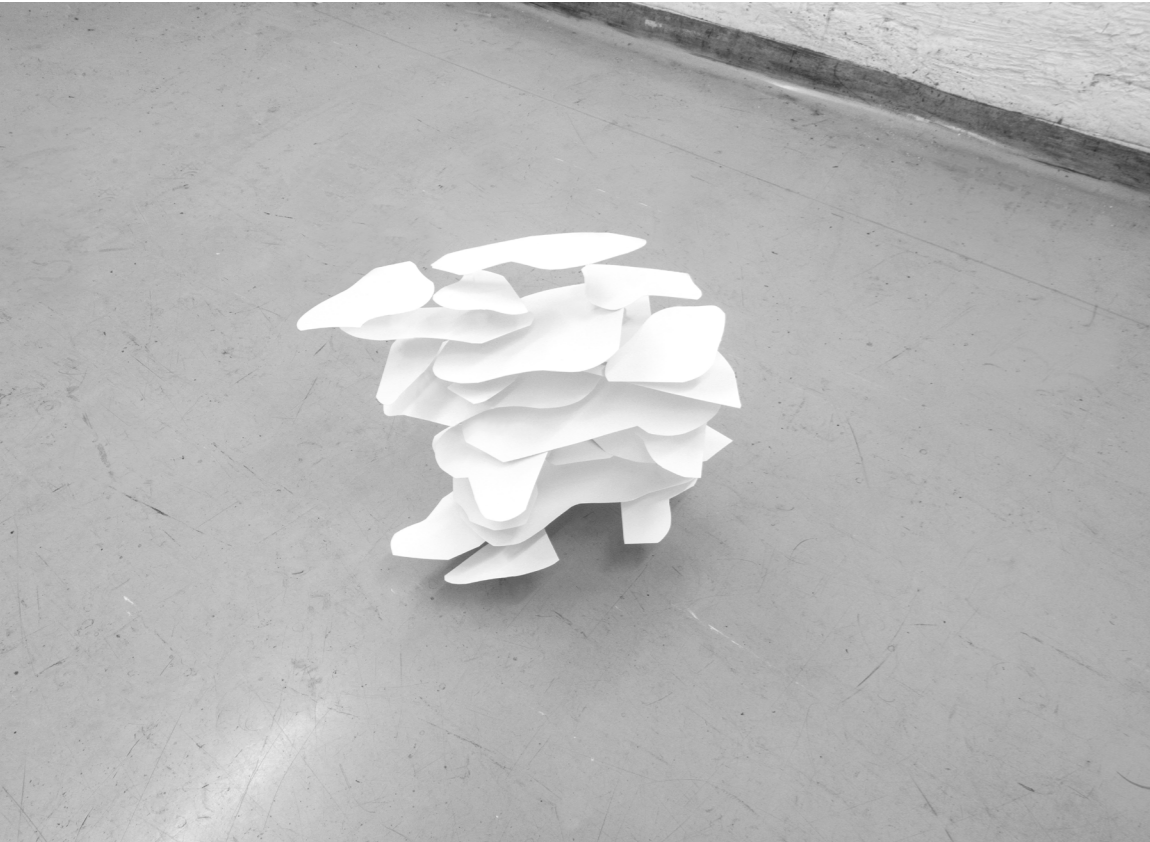
Liitteet

- (01) Syklisyys
- (02) Kerroksellisuus
- (03) Opasiteetti
- (04) Rythmi
- (05) Väri
- (06) Muokattavuus
- (07) Liikkuvuus
- (08) Muoto
- (09) Etäisyys
- (10) Pituus
- (11) Sisäkkäisyys
- (12) Materiaali

(01)

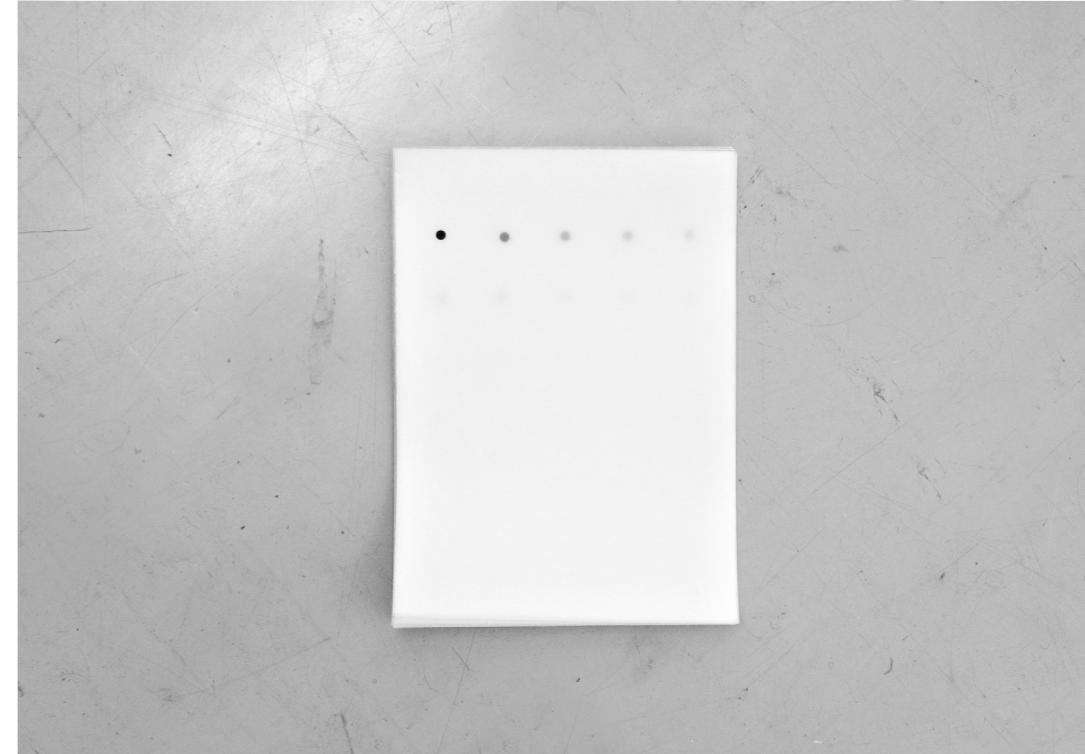

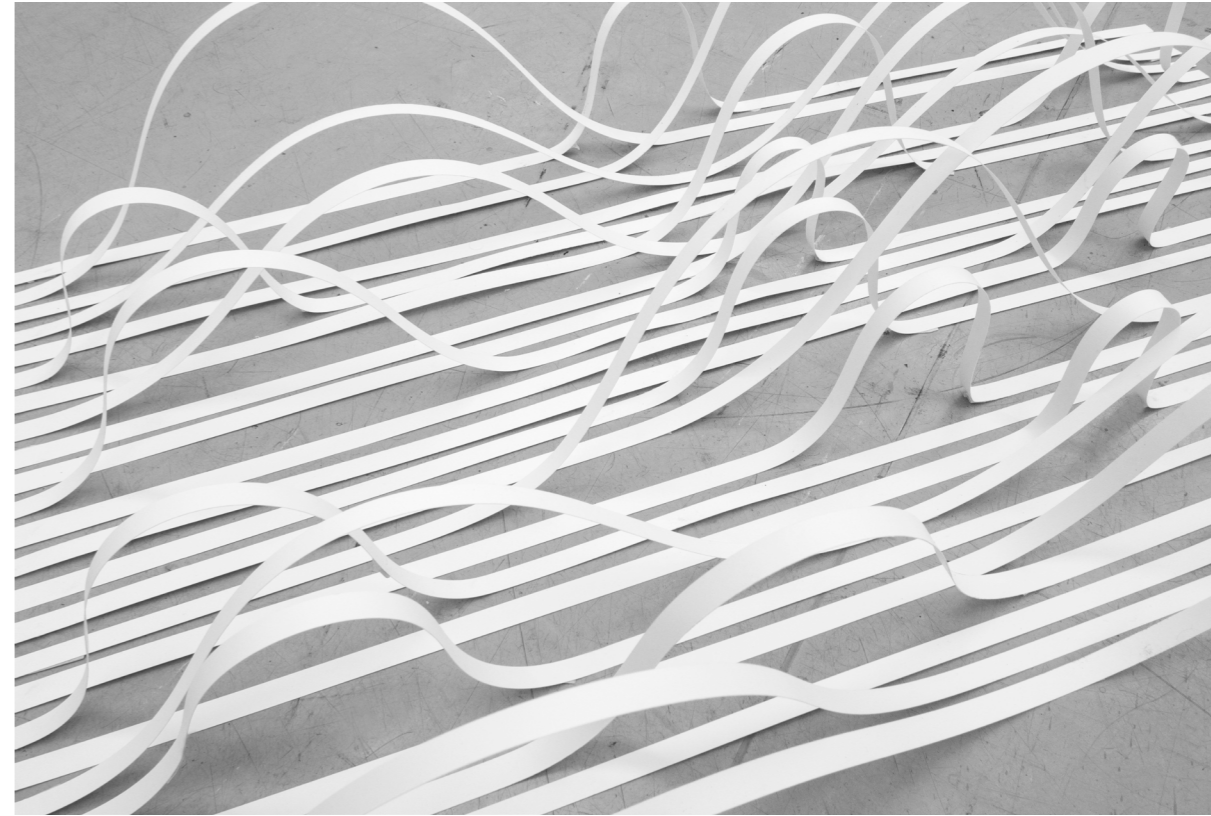
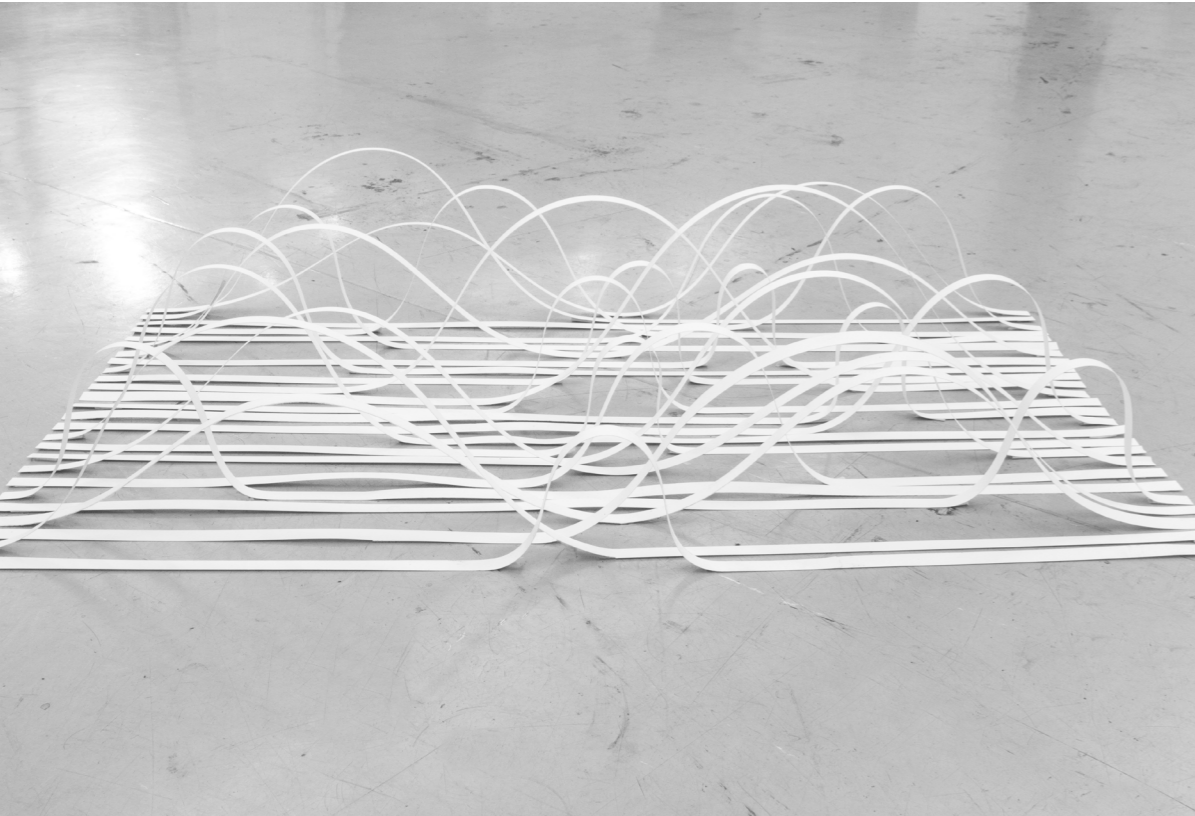

(0 2)

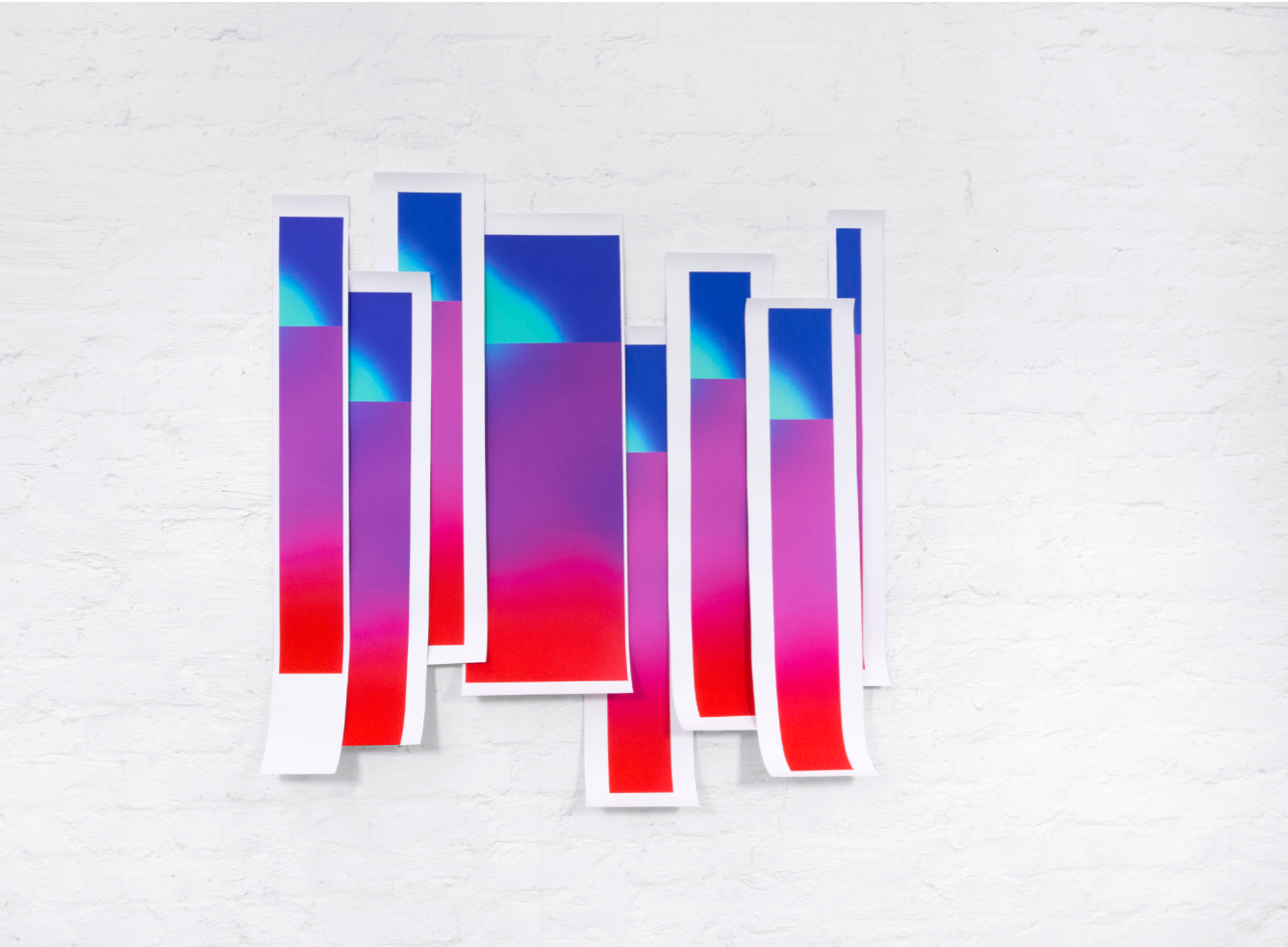

(03)

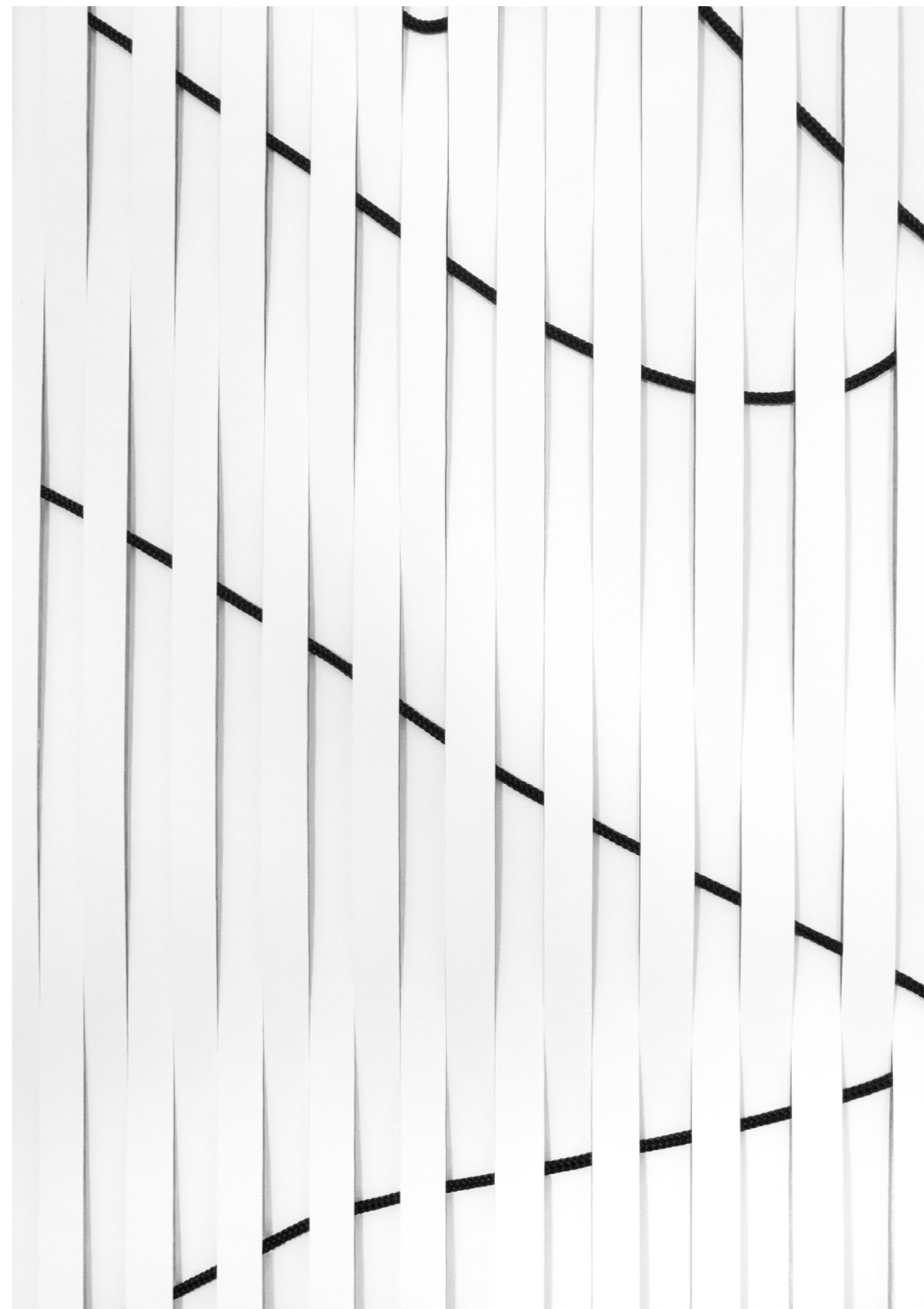
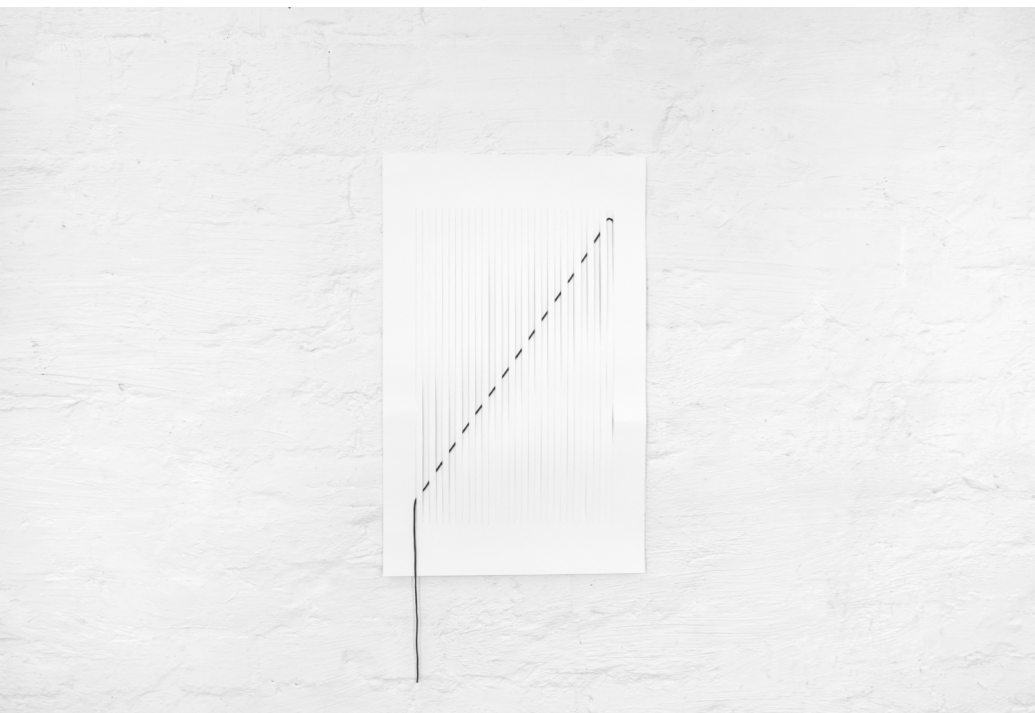

(0 4)

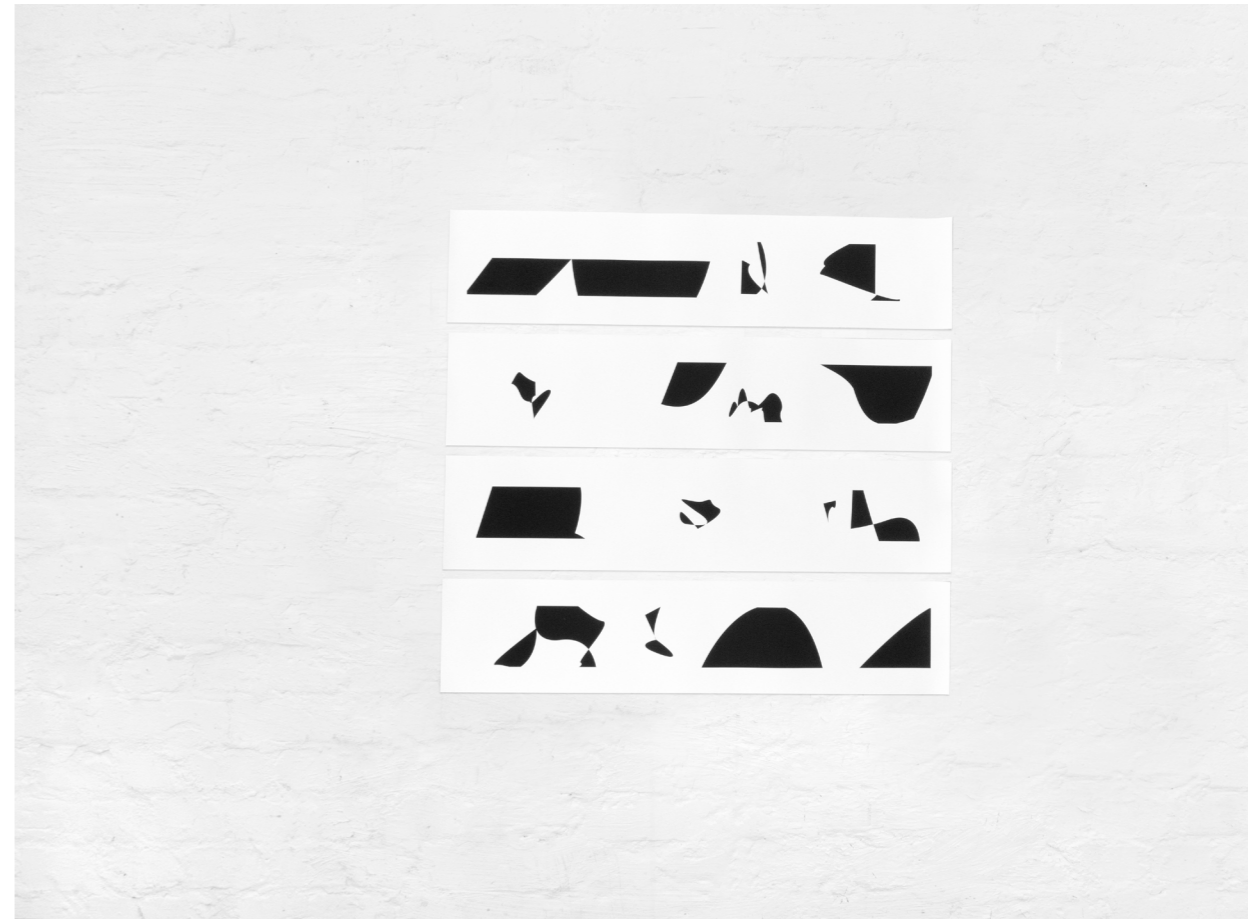
(0 5)

(06)

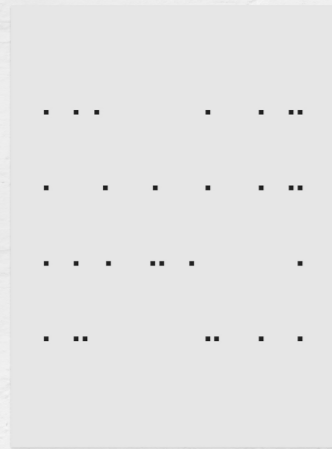
(07)

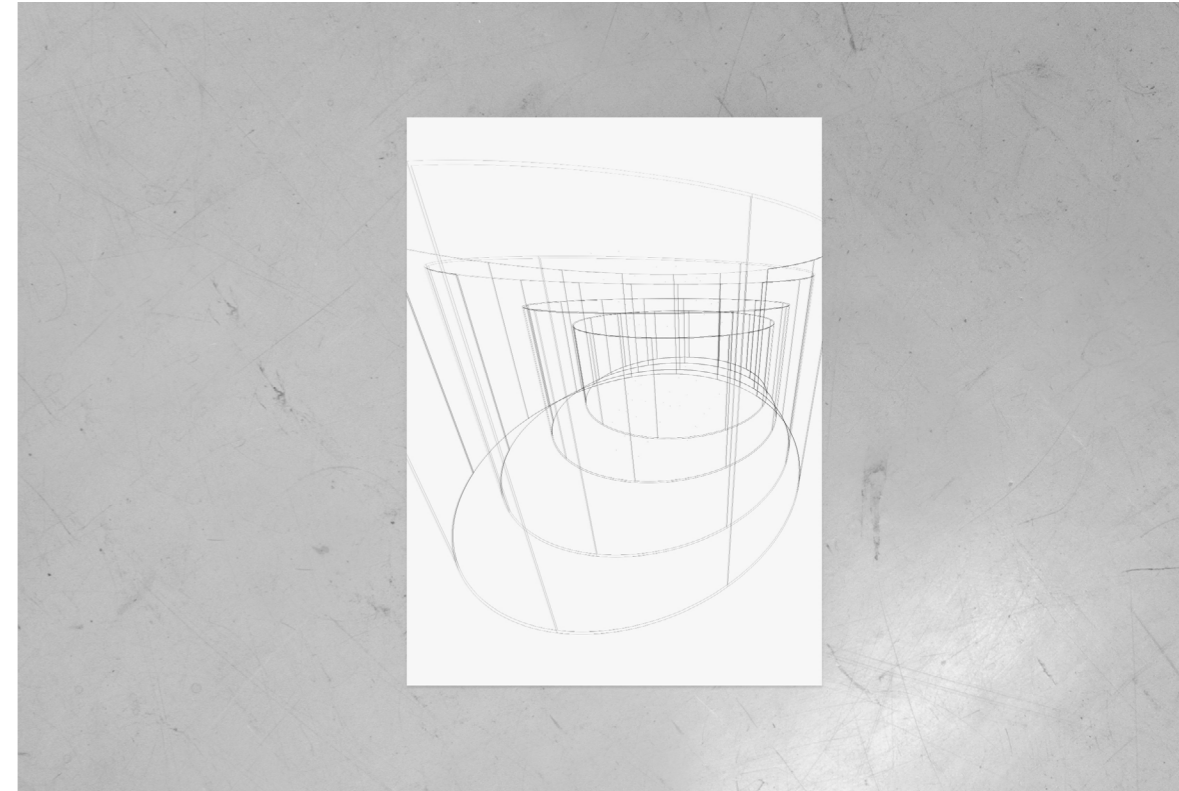
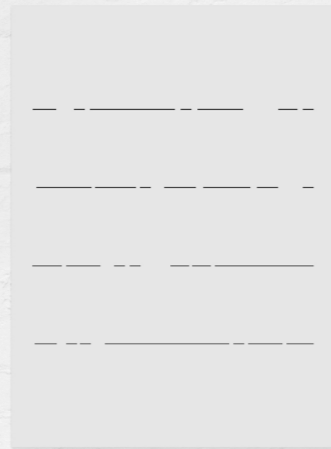
(08)

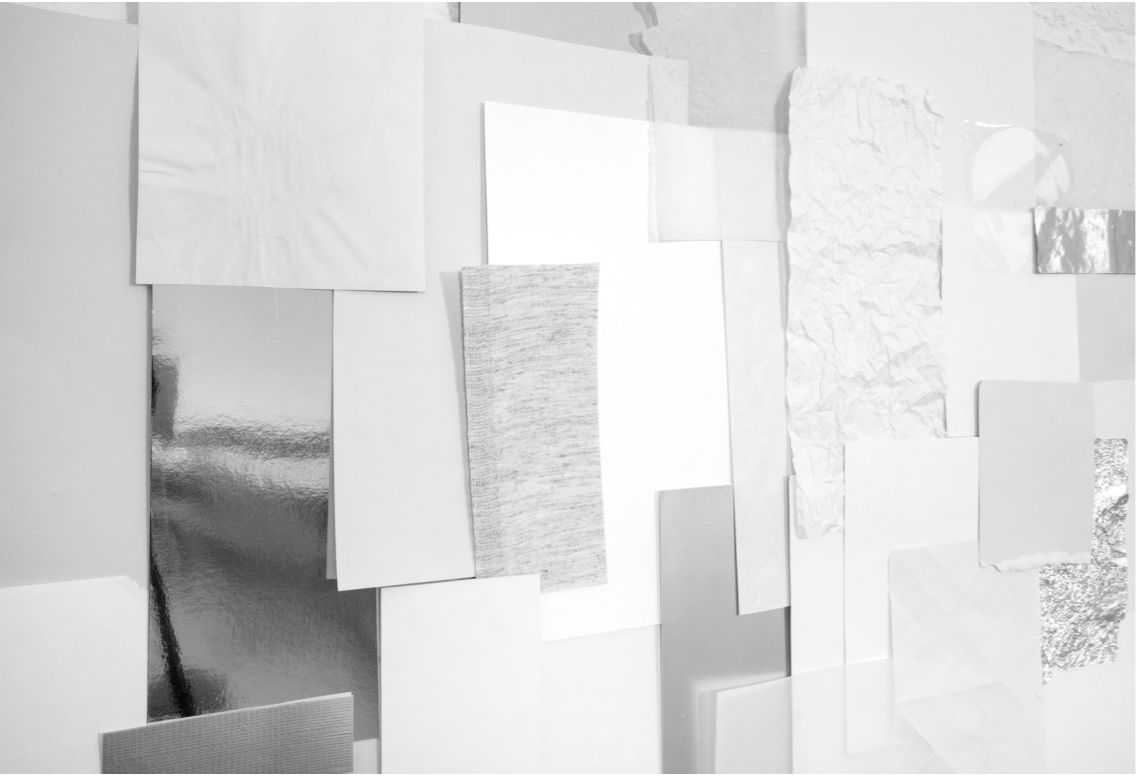
(09)

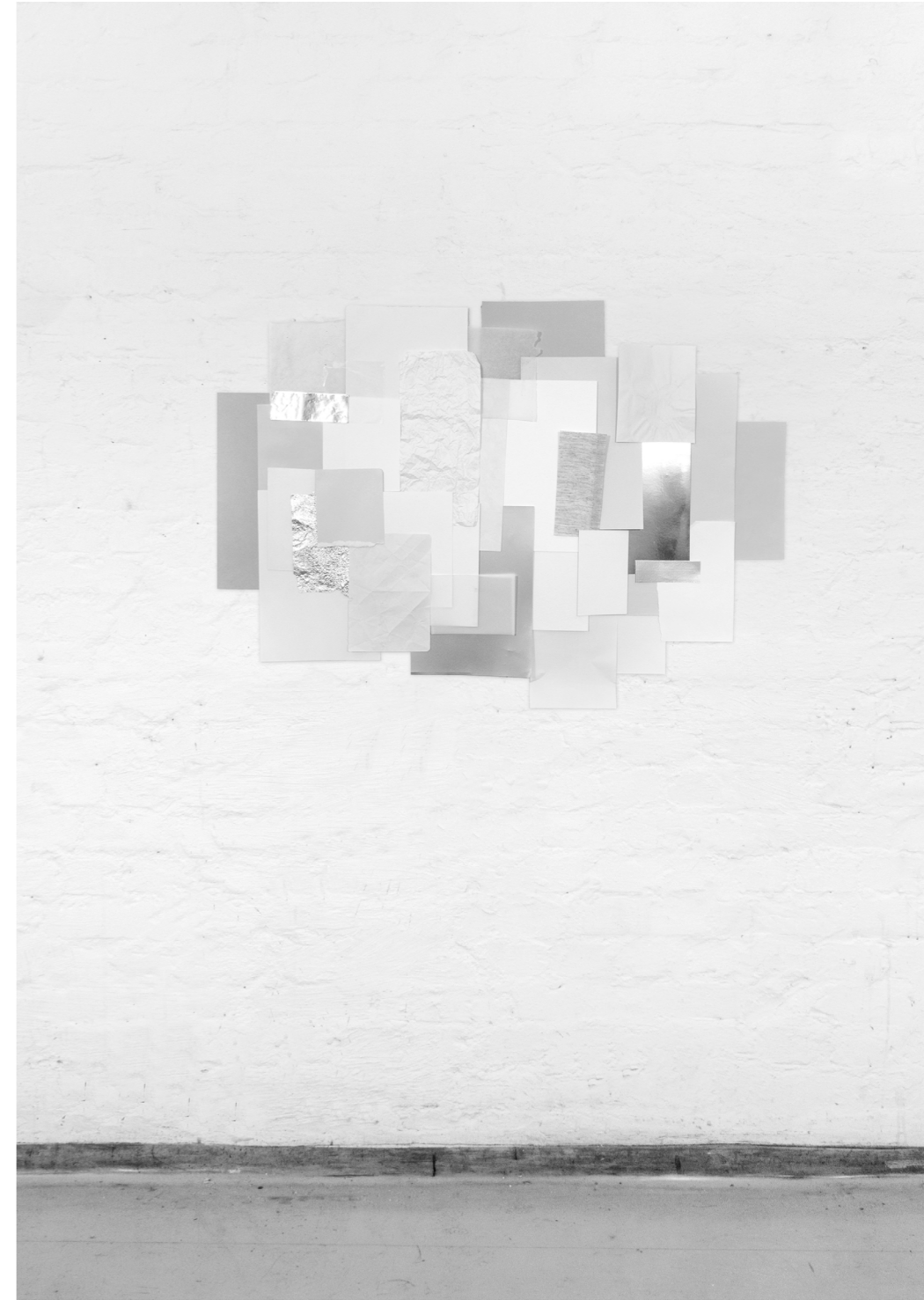
(10)

(11)

(12)

I do not organise my time,
it is time that organises me.

[Kirjasta 'Tempus Fugit']